Ўзбекистон овози

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

● № 241 (21.107) 1991 йил 13 декабрь жума ●

Баҳоси 8 тийин.

29 декабрь—Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ва Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказиш куни

Республикамиз катта бир имконият арафасида турибди.

Бундай қарасангиз оддий кунга ўхшайдию, аммо...

Аммо шу куни ҳар биримизнинг тақдиримиз ҳал этилади.

Аввало республикамиз Президентини илк бор халқ сайлайди. Бугунги кунда ҳар икки номзод — Ислом Каримов ҳам, Муҳаммад Солиҳ ҳам Президентлик лавозими учун кураш олиб боришяпти. Уларнинг сайловолди учрашувлари қизғин ва ошкора ўтаётир. Ҳар бир фуқаро сайлов куни ўзи танлаган номзод учун овоз беради.

Республика Президенти, Халқ-демократик партияси Раиси Ислом Абдуғаниевич Каримов хусусида кўпроқ фикр билдирилаётганлиги бежиз эмас. Кейинги йилларда унинг раҳбарлигида бир неча арзирли ишлар амалга оширилди. Энг асосийси, Ўзбекистон мустақил деб эълон қилинди. «Ўзбекистон раҳбарияти ҳеч қачон, қандай Иттифоқ бўлмасин, ким билан Иттифоқ бўлмасин, қандай шароит бўлмасин иккинчи даражали ролга рози бўлмайди, бунга йўл ҳам қўйилмайди, — деди у, — Тенглар ичида тенг бўлиш — халқимизнинг асрий орзусидир».

«Эрк» партиясининг раиси, истеъдодли шоир Муҳаммад Солиҳ ҳам мустақиллик йўлида жон куйдирганлардан. У бир неча йилдан бери шу йўл учун курашиб келмоқда ва халқнинг ишончини қозонмоқда. Зеро, унинг ўзи ёзганидек:

Мен ҳаётга ўчман, ҳаётга хасис —
Тангри энг ширин жон берибди менга.
Шу қадар ширин жон, шу қадар азиз,
Ҳатто қурбон қилса арзир Ватанга!

Биз сайлов куни у ёки бу номзодга овоз беринг дейишдан йироқмиз. Негаки, бу ҳар бир фуқаронинг виждоний иши! Ҳар бир фуқаро ўз Президентини сайлайди. Ўзи ишонган, ишончли номзод учун овоз беради. Бу муқаррар! Аммо, Ўзбекистон Республикаси референдуми асосий масала эканлигини унутмаслигимиз керак.

Референдум эртанги кунимизни тиниқ кўзгуда акс эттириши табиий. Биз шу кунгача қарам ҳолида яшаб келдик ва шундай яшашга ўрганиб кетдик. Тўғриси, ўргатдилар! Тилимизни қайчилаб, тўла гапиришга қўймадилар! Ўзимиз бунёд этган ва яратган қимматбаҳо бойликларимизни тортиб олдилар. Олдилару, яна бизни тухмат балосига гирифтор қилдилар.

АСРИЙ ОРЗУ

Шу ўринда Д. Манжаранинг «Қўқон мухторияти»ни тугатишга оид эсдаликларидан биргина мисолни қайд этмоқ лозим деб ўйлайман. «Қўқон автономияси»ни тугатиш пайтида иккинчи хатога йўл қўйдик. Озгина қуролли кучли автономиячилар жойлашган эски шаҳарни ўраб олиб иш кўриш ўрнига, биз тўплардан ўт очиб, у ерга қуролланган дашноқларни ва бошқа отрядларни киритдик. Натижада ўғирлик ва зўрлик қилиш ҳоллари юз берди, автономиячилар билан боғланмаган, ҳатто уларга душман бўлган аҳоли ҳам бундан жафо чекди».

Бундай жафоларнинг чегараси йўқ!

Ўттизинчи йиларда ҳам, Улуғ Ватан уруши дамларида ҳам, кейинги ва ҳатто бугунги кунларда ҳам халқимиз чексиз жафо чекиб келди. «Ўзбек иши» деб кўришди, байналмилал бурч дейилди, «пахта иши» деб ном беришди, нима қилиб бўлмасин халқимизнинг белини қайириш пайида юришди.

Кейинги пайтларда ўзбек халқининг жаллодлари ҳисобланмиш Тельман Гдлян ва Николай Ивановларнинг депутатлик ниқоби остида яна бош кўтараётганлигини афсус ва надомат билан айтиб ўтиш керак. Худди шу ўринда Иттифоқ Кенгашидаги вакилларимиз қонунбузар қонунчиларнинг яна оқланаётганлигига норозилик билдириб мажлисни тарк этдилар. Биз халқимизга мағзава тўкувчи ва унинг қадриятини таҳқирловчи кимсаларнинг бош кўтаришига сира йўл қўймаймиз. Лекин минг жафо кўрмасин халқимиз асрий орзу иштиёқи билан яшади. Ўзбекистонимиз истиқлолга эришгач, биз эркин нафас олишга эришдик, дардимизни бемалол айтишга интилдик. «Елкамизга офтобнинг текканлиги рост бўлсин, ўзбекнинг ўз уруғини экканлиги рост бўлсин» (А. Орипов) дея шеърлар битилди.

Биз асрий орзумиз — ўз мустақиллигимизни референдум билан тасдиқлагунимизча йўқ эди. Бугун худди шу дамлар арафасидамиз. Республикамизнинг ҳар бир фуқароси 29 декабрда ана шу референдумда фаол иштирок этади. Дилимиз тўрисида асраб-авайлаб юрган сўзларимизни баён қиламиз. Аммо шу улуғ кунни кўришни истамаётган ва бу йўлда қандайдир тўсиқ бўлишга интилаётганлар ҳам йўқ эмас. Ундайлар мустақил яшашимизга ва ўз еримизга ўзимиз эга бўлишимизга қарши! Ҳатто айрим рўзнома ва жаридаларда, марказий телевидениеда қитмир, юракни зада қилувчи ва асабга тегувчи мақолалар, бўхтон хабарлар эълон қилаётганликлари шундан. Лекин бузоқнинг югургани — сомонхонагача!

Референдум куни ҳар биримиз ўз мустақиллигимиз учун овоз берамиз. Шу куни асрий орзумиз ушалади. Шу куни биз овоз берган номзодимиз мустақил Ўзбекистонимизнинг Президенти сифатида иш бошлайди!

Мирза КАРИМ.

ЎЗБЕКИСТОН—ТУРКИЯ:

ДЎСТЛИК АЛОҚАЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Туркия Жумҳуриятининг Президенти Турғут Озалнинг таклифига биноан шу йил декабрь ойининг 16—19 кунлари расмий сафар билан Туркияга борадилар. Туркияда ҳар икки давлат раҳбарлари ўртасида ўтадиган музокараларда мамлакатларимиз орасидаги дўстлик ва ҳамкорликни ўзаро манфаатдорлик асосида ривожлантириш имкониятлари муҳокама қилинади.

Сўнгги пайтларда Ўзбекистон билан Туркия ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий соҳаларда ҳамкорлик анча жонланди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Туркияга бўладиган сафари икки мамлакат халқлари ўртасидаги дўстона ва иқтисодий алоқаларни янада ривожлантиришга хизмат қилади. Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Жумҳурияти ўртасидаги мавжуд алоқалар ва ҳамкорлик тўғрисида ҳикоя қилувчи материаллар билан ички саҳифаларда танишасиз.

БОСФОР КЎПРИГИ

Босфор бўғози устига қурилган бу ноёб кўприк дунё мўъжизаларидан биридир. Туркия Жумҳуриятининг 50 йиллиги кунларида — 1973 йилнинг 30 октябрида очилган бу кўприк Осиё ва Европа қитъасини туташтирди. Унинг баландлиги 64, узунлиги эса 1074 метрдир.

Ноёб кўприкни қуришда турклар, инглизлар, немислар ва японлар иштирок этдилар. Кўприк кўринишидан жуда енгил ва нафис ишланган.

Босфор кўприги улкан йўл иншоотигина эмас, янги Туркиянинг рамзи ҳамдир.

Суратда: Осиё билан Европа қитъаларини туташтирувчи Босфор кўпригининг умумий кўриниши.

М. Чалик ўғли тасвири.

НОМЗОДНИНГ ИШОНЧЛИ ВАКИЛИ

Марказий сайлов комиссияси Ўзбекистон Республикаси президентлигига номзод И. А. Каримовнинг таклифига биноан халқ депутатлари Балиқчи район Кенгашининг раиси Бегижон Раҳмоновни унинг ишончли вакили қилиб рўйхатга олди.

ЎзТАГ мухбири Б. Раҳмонов билан учрашиб, ундан Андижон вилоятида сайловолди ишларининг бориши тўғрисида гапириб беришни сўради.

— Республика Президенти сайлови тўғрисидаги Ўзбекистон Республикасининг янги Қонунига амал қилиб, мен ҳар куни меҳнат жамоалари, жамоат ташкилотлари ҳамда турли ҳаракатларнинг вакиллари билан учрашиб турибман. Баъзида кунига бир неча учрашув ўтказамиз. Учрашувларда мен Ислом Абдуғаниевичнинг ишончли вакили сифатида у ва унинг фаолияти ҳақида гапириб бераман.

— **Бегижон Раҳмонович, вилоят шаҳарлари ва районларида бўлган кўпдан-кўп учрашувларда тажриба орттирибсиз. Айтингчи, сизнинг назарингизда Президент лавозимига кўрсатилган И. Каримов номзодига халқ қандай муносабатда бўлмоқда?**

— Шу вақтгача бизда барча шаҳарлар ва районларда сайловчилар билан учрашувлар бўлди. Шуни ишонч билан айтишим мумкинки, вилоятимиз аҳолиси И. А. Каримовга жуда яхши муносабатда бўлмоқда. Андижонликлар республика Президенти фармонларига биноан якка тартибдаги қурилишлар учун ер берилаётганидан, қишлоқларга газ ўтказилиб, улар сув билан таъминланаётганидан мамнундирлар. Деҳқонларнинг оилалари энди анча яхши яшайдилар, чунки ўзлари етиштираётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг бир қисми ўз тасарруфларида қолмоқда. Пенсионерлар ва ўқитувчилар, тарбиячилар ва шифокорларга анчагина имтиёзлар берилди. Кўп болали оилалар республикамиздан йигитларни армияга чақириш борасида И. А. Каримов янги тартиб жорий этилишига ҳамда ҳар қандай оиладаги ягона фарзанд учун ёки кенжа ўғил учун имтиёз берилишига эришганини айниқса таъкидлашмоқда.

Хуллас, Республика Президенти лавозимига номзод И. А. Каримовни мен эмас, халқнинг ўзи ҳимоя қиляпти, Каримовни кўпчилик — ёшлар ҳам, катталар ҳам ҳурмат қилишади, бу кишилар ўзлари тўғрисида ғамхўрлик қилинаётганини юракдан ҳис қилишмоқда. Тўғри, қаердадир Президент фармонлари тўла бажарилмаяпти, лекин бунда энг аввало жойлардаги раҳбарлар айбдор. Халқимиз буни яхши тушунади.

— **Бегижон Раҳмонович, ҳозирги Президент сайлови кўп партиялилик шароитида ўтмоқда. Президентликка кўрсатилган бошқа номзоднинг имкониятлари қандай?**

— Ўзим Республика халқ депутатиман. Сессия вақтида Муҳаммад Солиҳ билан тез-тез учрашиб тураман. Мен унинг ишчанлик фазилатларини, сиёсий қарашларини қадрлайман. Кўп қиррали замонавий адабиётимизнинг таниқли вакили сифатида жуда ҳурмат қиламан. Президент сайлови ҳалол ва ошкора курашда ўтиши керак. Қайси номзод ва унинг дастури ҳамда ишлари афзал эканини сайловчиларнинг ўзлари аниқлашади. Бунинг учун ҳар қандай сайловчига имконият берилган: «Халқ сўзи», «Правда Востока» рўзномаларининг саҳифаларида «Эрк» демократик партияси билан унинг Ўзбекистон Республикаси президентлигига кўрсатган номзоди Муҳаммад Солиҳнинг сайловолди дастури босиб чиқарилди.

Вилоятимизда, «Андижоннома» вилоят рўзномасида рўзнома мухбирининг Муҳаммад Солиҳнинг ишончли вакили, Тошкент иқтисод дорилфунуни Андижон бўлими кафедрасининг мудири Камолхон Аҳмедов билан суҳбати босилиб чиқди. Лекин мен охирги сўзни сайловчилар, халқ айтади, деб яна бир бор такрорламоқчи эдим.

— **Агар халқимиз И. Каримовни Президент этиб сайласа, республикамизда қандай ўзгаришлар бўлади? Бу ҳақда нима дейсиз?**

— Ҳозирги вақтда И. А. Каримовдан ташқари Президент лавозимига муносиб бошқа номзод йўқ. Шу сабабли у сайловда шубҳасиз ғалаба қозонишига ишонаман. Бунда И. А. Каримов Ўзбекистон мустақиллиги ва истиқлолини мустаҳкамлаш юзасидан бошлаган яхши ишларини давом эттиради, тўла иқтисодий мустақилликка эришиш, қўшма корхоналар тузиш ва уларни ривожлантириш, биз учун манфаатли тарзда хорижий сармояни жалб этиш борасида бор кучини сарфлайди, Ўзбекистон Республикасини хорижий мамлакатлар тан олиши ва унинг БМТга кириши учун ҳаракат қилади.

К. НИЗОМОВ.
ЎзТАГ мухбири.

ЯКДИЛЛИК

Фарғона вилояти ички ишлар ходимлари йиғилишида республика президентлигига Ислом Каримов номзоди кўрсатилди.

— Ўзбекистон мустақил давлат деб эълон қилинган шу кунларда барча кишилар аҳил бўлиб мустақиллик йўлида қўйилган қадамлар дадилроқ бўлиши, бу мустақилликни жаҳон тан олиши учун курашмоғи лозим, — дейди вилоят ички ишлар бошқармасининг бошлиғи, милиция генерал-майори, Ўзбекистон халқ депутати Р. Абдуллаев. — Ислом Абдуғаниевич халқимизнинг асил фарзанди, етук иқтисодчи-мутахассис. Турли раҳбарлик лавозимларида узоқ йиллар ишлаб, катта ва бой тажриба орттирган. И. Каримовнинг Президентлик лавозимига яна сайланиши халқимиз, республикамиз истиқболи учун фойдали иш бўлади, деб ўйлайман.

— Давр ўзгариб боряпти, — деди Қўқон шаҳар ички ишлар бўлимининг бошлиғи милиция майори, вилоят Кенгаши депутати Ш. Рўзиматов, — милиция фаолияти ҳам кескин ўзгарди. Илгари партия, совет идоралари кўпинча милициядан ўз мақсадлари йўлида фойдаланганлар. Гапларига кирмаган милиция раҳбарини ишдан бўшатиб, не кўйларга солганлар. Менинг бошимга ҳам шундай кунлар тушиб қолганди. Мана шунда Ислом Абдуғаниевич дардимни тинглаб, ҳақиқатни юзага чиқаришга ёрдам берганлиги туфайли яна ўз лавозимимга қайтарилдим. Гап ёлғиз у кишининг менинг тақдиримда маълум роль ўйнаганлигида эмас. Балки, милиция фаолиятига катта эътибор берганлигида, уни демократиялаштириш, турли партиядан ҳоли қилиш йўлида қилган хизматларидадир.

Вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари милиция подполковниги Ғ. Зокиров, Ленинград район ички ишлар бўлимининг бошлиғи, милиция майори С. Бузруков ва бошқалар ҳам сўзга чиқиб И. Каримов номзодини қўллаб-қувватладилар.

М. КИМСАНБОЕВ,
Фарғона вилояти ички ишлар бошқармаси матбуот гуруҳи катта инспектори, милиция майори.

БИР ОВОЗДАН

Кимни Президентликка сайлаймиз? Бугунги кунда ким билан суҳбатлашманг, албатта шу ҳақдаги баҳс ва мунозараларнинг шоҳиди бўласиз. Тошкентдаги «Алгоритм» электрон ҳисоблаш машиналари бирлашмасида яқинда бўлиб ўтган конференция ҳам шу муҳим масалага бағишланди. Конференцияда бир овоздан И. А. Каримов Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб кўрсатилди.

— Ҳозирги оғир иқтисодий шароитда одамлар ҳақида ғамхўрлик қилишдан ҳам муҳимроқ иш йўқ, — дейди бирлашма директорининг маданий ишлар бўйича ўринбосари Бахтиёр Маҳкамович Ҳусанов. — Ислом Абдуғаниевич бунинг уддасидан чиқмоқда. Ўзининг бутун билими, куч-ғайратини одамларни ижтимоий муҳофаза қилишга, уларга энг зарур шарт-шароитлар яратиб беришга сарфламоқда. Номзодимизнинг саъй-ҳаракатлари туфайли кейинги йилларда республикамиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётида катта ўзгаришлар рўй берди. Жумҳуриятимиз мустақилликка эришди. У ўз ҳаракат дастурини изчил амалга оширади. Шунинг учун ҳам кўпчилигимизнинг фикримиз бир жойдан чиқди. Унинг номзодини жамоамизнинг икки минг аъзоси якдиллик билан қўллаб-қувватлади. Энди ҳаммамиз сайлов куни Каримовга овоз берамиз.

Р. АҲМАДАЛИЕВ.

Шошилинч хабар

НАМАНГАН: ВАЗИЯТ ИЗГА ТУШМОҚДА

8 декабрдан 9 декабрга ўтар кечаси Наманганда бир гуруҳ одамлар собиқ Ўзбекистон Компартияси вилоят комитетининг, ҳозир Ўзбекистон Халқ Демократик партияси вилоят Кенгаши жойлашган биносини эгаллаб олдилар. Уларнинг айтишларича, бинони эгаллашдан мақсад бу ерда ислом марказини ташкил этишдир.

Вилоят Кенгашининг раиси Б. Ж. Ҳакимов 11 декабрь куни вилоят аҳлига баёнот билан мурожаат қилди. Унда масалани вилоят Кенгаши сессиясида муҳокама қилиб, қонуний йўл билан ҳал этиш керак, дейилади. Ҳеч қандай ҳуқуқий меъёрлар ва инсон турмушининг энг оддий қоидалари ҳам бинони ўзбошимчалик билан эгаллаб олишга йўл қўймайди.

ЎзТАГ мухбири Наманганга келган Вазирлар Маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабековдан Намангандаги воқеаларга ўз муносабатини айтишни илтимос қилди.

— Собиқ вилоят партия комитетининг биносини ўзбошимчалик билан эгаллаб олган одамларнинг ҳаракатларини мен қоралайман. Айтмоқчи Наманган мачитларининг имомлари ҳам бу тадбирни қоралаб, унинг қонуний эмаслигини ва ноҳақлигини таъкидлашмоқда. Фахрийлар, зиёлилар, вилоят жамоатчилиги ҳам бинони эгаллаб олган кишиларнинг хатти-ҳаракатларини қораламоқдалар. Меҳнаткашлардан жуда кўп хатлар келмоқда, уларда собиқ вилоят партия комитети биносида жамоат маркази — маърифат уйи ташкил этишни таклиф қилмоқдалар. Ана шу марказ ҳал қилиши мумкин бўлган масалалар қаторига ислом тарихини, Қуръонни, халқ ва Республика тарихини ўрганишни киритиш мумкин. Марказ кейинчалик чет элда таълим олиш учун мутахассисларни тайёрлаш билан ҳам шуғулланиши мумкин.

Ҳозир бино тақдирини яқин вақт ичида ҳал этишга уринилмоқда. Мусулмонлар вакиллари мулоқотга бажонидил тайёрдирлар, улар кўпгина оқилона ва тўғри таклифларни билдиришмоқда. Вилоят Кенгашининг сессияси эса депутатлар талабига биноан кечиктирилди. Сессия вазият тўла барқарорлашгандан сўнг бўлади.

Можаро тез орада тугайди, деб ўйлаймиз. Бу можаро чиқишига олиб келган сабаблар батафсил ўрганилади. Вилоят раҳбарлари мусулмон дини арбоблари билан мулоқотдан ўзларини четга олганликлари можарога сабаб бўлганлиги мен учун равшан. Шундай пайтлар бўладики, одамларнинг у ёки бу гуруҳлари билан муфассал гаплашиб олиш керак. Одамларни ўз нуқтаи назари ҳақлигига ишонтира билиш, уларнинг маслаҳатларига, фикрларига қулоқ сола билиш керак. Вилоят раҳбарлари эса ҳеч ким билан маслаҳатлашмай яширинча қарорлар қабул қилишни афзал кўргандар, бу эса мусулмон арбобларининг бир қисмида норозиликни келтириб чиқарган.

Умуман вилоятдаги вазият изга тушмоқда ва тўла назорат қилиб турилибди, деди пировардида И. Ҳ. Жўрабеков.

АШХОБОД: ПРЕЗИДЕНТЛАР УЧРАШУВИ БОШЛАНДИ

«Мен мустақил давлатлар Иттифоқига эмас, балки мустақил давлатлар ҳамдўстлигига мойилман», — деди 12 декабрь куни Ашхободга Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон раҳбарларининг учрашувига келган Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов самолёт пиллапояси олдида. Ҳар бир республика, деб давом этди у, «ўз тақдирини ўз қўли билан барпо этади. Биз учун ҳамкорлик тўғрисидаги янги битимга ҳамма йўллар очиқ».

Тожикистон Президенти Раҳмон Набиев Ўзбекистон раҳбарининг фикрига қўшилди. «Биз ҳаммамиз ҳамдўстлик тарафдоримиз. Чунки халқларимизни муштарак урф-одатлар, анъаналар боғлаб турибди. Юз бераётган воқеаларга нисбатан коллектив фикримизни ишлаб чиқамиз деб умид қиламиз», — деди у журналистларга аэродромда.

Ашхобод аэропортида меҳмонларни Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов ва республиканинг бошқа раҳбарлари кутиб олдилар.

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон Президентлари Россия, Украина ва Беларусь мустақил давлатлар ҳамдўстлигини тузиш тўғрисидаги битимни имзолаганликлари натижасида юз берган вазиятни муҳокама қилиш учун Ашхободга келдилар.

(ЎзТАГ мухбири — ТуркманИНФОРМ).

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ФАРҒОНАДАГИ «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ихтирорчилари чиқиндилардан кир ювиш воситаларини ишлаб чиқариш линиясини яратишди. Улар ишлаб топган маблағлар ҳисобидан истиқболли ечимларни пул билан таъминлаш жамғармаси тузилди. «Азот» бирлашмаси ижодий ташкилотлари ҳисобига бир неча ўн минг сўм соф фойда тушди.

ДАВЛАТ назорати органлари республика Автомобиль транспорти вазирлиги корхоналарини текширдилар. Маълум бўлишича, бензинда ишлайдиган ҳар беш автомобилнинг биттаси ва ҳар икки дизель машинанинг биттаси зарарли моддаларни йўл қўйилганига нисбатан кўпроқ чиқарар экан. Бир йил ичида ҳавога тахминан 355 минг тонна зарарли модда чиқарилган. Ўзбекистон Давлат нефть маҳсулотлари комитетининг автомобилларни ёқилғи билан таъминлаш станциялари текширишдан ўтказилгач зарарли чиқиндилар чиқишининг асосий сабаби аниқланди — бензоколонкалар «эгаларининг» айби билан ёқилғи сифати пасайиб кетаётган экан.

● **Германиянинг «Бабкок» фирмаси, Олмалиқ ва Самарқанд шаҳарларидаги кимё заводлари саноатда фосфогипсни қайта ишлаш муаммоларини биргаликда ҳал қилишга келишиб олдилар.** Германия фирмаси маҳаллий хом ашё учун технология ишлаб чиққанидан сўнг, Ўзбекистонга гипс маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун ускуна етказиб беради. Республикамиздаги бир қанча илмгоҳлар ва ташкилотлар янги корхоналарни лойиҳалаш, қуриш, уларга ускуналар ўрнатиб созлашда қатнашадилар.

● **ВИЛОЯТ марказида «Андижон» товар-хом ашё биржаси очилди.** Вилоятдаги ўттиздан ортиқ саноат корхонаси унинг муассисларидир. Дастлабки савдодан маълум бўлишича, корхоналарнинг омборларида кўплаб қимматбаҳо ускуналар ва материаллар тўпланиб қолган. Талайгина меҳнат жамоалари ана шу нарсаларга жуда зор бўлиб турибди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра, ўтмас матоҳлар қаторига кирадиган 30 миллион сўмлик маҳсулот омборларда тўпланиб қолган.

ЭСДАЛИК ТАНГАЛАР ТУРКУМИ

СССР Давлат банки Барселонда ўтказиладиган XXV олимпиада ўйинларига бағишлаб 1 сўм қийматга эга бўлган олти эсдалик тангадан иборат туркумни муомалага чиқаради.

Бир сўмлик эсдалик тангалар оқ рангли мис-никель қотишмасидан диаметри 31 мм бўлган доира шаклида тайёрланади.

Эсдалик тангалар ёзиб қўйилган қиймати билан ҳамма турдаги тўловларга, шунингдек жорий, ҳисоб-китоб варақаларига, жамғармалар, аккредитивларга ёзиб қўйиш учун ва жўнатиш учун ҳеч чекланмаган миқдорда қабул қилиниши мажбурийдир.

ЎЗБЕКИСТОН — РОССИЯ:

ПАРЛАМЕНТ АЛОҚАЛАРИ КЕНГАЙМОҚДА

Россия Федерациясининг парламент делегацияси Ўзбекистонда икки кун меҳмон бўлиб турди. Делегация таркибида Россия Олий Кенгаши миллатлар кенгашининг раиси Рамазон Ҳожимуродович Абдулатипов, Россия парламенти маданият комиссиясининг аъзоси Виктор Прокофьевич Бекетов, миллатлар кенгаши котибиятининг мудири Александр Сергеевич Галаев бор эди.

Меҳмонлар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов билан суҳбатлашдилар, улар республикамиз Олий Кенгаши Раёсатида қабул қилиндилар. Россия парламенти аъзолари Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи, Чирчиқдаги ўтга чидамли ва қаттиқ қотишмалар комбинати меҳнаткашлари билан учрашдилар. Тошкент райони деҳқонлари ҳузурида бўлишди.

• ИЛК ҚАДАМЛАР

ЭШИГИМИЗ ҲАММА УЧУН ОЧИҚ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси таъсис қурултойидан сўнг бир ойдан кўпроқ вақт ўтди. Ҳозир партия ташкилотлари ҳаёти қандай кечяпти! Уларда қандай ташкилий жиҳатларни амалга ошириш кўзда тутилмоқда! ХДП Марказий Кенгаши бу ишларда қандай иштирок этмоқда! Мухбиримизнинг Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши Ташкилий-низомий масалалар, ягона партия билети ва статистика секторининг мудири М. Ходаев билан суҳбатида ана шулар ҳақида сўз борди.

— Михаил Орникович, янги партияни тузиш ва унинг ишини йўлга қўйиб юбориш узоқ вақтни талаб қиладиган мураккаб жараён. Мана шу ўтган бир ой ичида партиянинг ташкилий тузилмаларини вужудга келтириш, партия ички ҳаётини ривожлантириш борасида қандай ишлар қилиб улгурилди?

— Умуман партиянинг ташкилий тузилишини якунлашга эришдик. Ҳозир республикада 11 мингта бошланғич партия ташкилотлари, 197 та ХДП шаҳар ва район кенгашлари иш олиб бормоқда. Барча шаҳар ва район ташкилотларининг раҳбар органлари — кенгашлар шакллантирилди. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар партия конференциялари бўлиб ўтди, уларда партия кенгашлари сайланди, ижроия бюролари вужудга келди.

Конференция ва пленумларда кенгашларнинг котиблари сайлаб қўйилди. Эндиликда эса раҳбар органлар аппаратлари шакллантирилмоқда. Шуни ҳам айтиш керакки, ушбу аппаратлар собиқ Ўзбекистон Компартиясида бўлганидан бир неча баробар камдир. Партия кенгашлари раҳбарлигига янги кишилар келганлиги айниқса аҳамиятлидир. Энди улар кўп нарсани ўрганган ҳолда иш усули ва услубларини яратишлари, омманинг партияга ишончини мустаҳкамлашлари керак.

— Ўзбекистон Халқ демократик партияси таъсис қурултойи Дастур ва Низом қабул қилди. Аммо, шуни ҳам айтиш керакки, шу кунларда партия ташкилотлари дуч келаётган жуда кўп масалаларга жавоб топиш қийин бўлиб турибди. Бу жавоблар Дастур ва Низомда айнан қайд этилмаган. Булар эса ўз навбатида партия ишида айрим қийинчиликларни келтириб чиқармоқда.

— Партия Низоми партия ҳаёти асосий нормалари ва принципларининг тўпламидир. Уларни амалга ошириш механизми эса норматив-методик ҳужжатларда ўз аксини топади. Марказий Кенгашда ана шу ҳужжатлар устида жиддий иш олиб борилмоқда. Мен бу ҳужжатлар партиянинг яқинда бўладиган пленумларида албатта кўриб чиқилади, деб ўйлайман. Булар — келажакда қилинадиган ишлар. Айни пайтда партия кенгашларига ташкилий-низомий масалаларда ёрдам бериш учун партия ички ҳаётига оид асосий масалалар бўйича муваққат тушунтириш ҳужжатлари тайёрлаб юборилди. Булардан норматив ҳужжатлар тайёрлангунга қадар фойдаланиш мумкин. Ўйлаймизки, партия ташкилотларида муваққат тушунтиришлардан амалий фойдаланиш уларга ишга янгича ёндошиш, муаммоларни аниқлаш ва уларни изчил ҳал этиш йўл-йўриқларини белгилаб олиш имконини беради.

— Компартияга аъзо бўлиб киришнинг қийин бўлганлиги сир эмас. Айниқса, хизматчилар аъзо бўлиш учун узоқ йиллар давомида навбат кутишга мажбур эдилар. Айтингчи, Халқ демократик партиясида янги аъзолар қабул қилишда мана шундай аҳвол сақланиб қолдими?

— Йўқ. Аксинча ХДПга қабулни бошқариш, навбат кутишлар ҳақида сўз ҳам бўлиши мумкин эмас. Партиямиз эшиги ҳамма учун очиқдир. Ўзбекистон ХДП Дастурида баён этилган мақсадлар кимнинг қалбига яқин бўлса, ким унинг Низомини тан олса ва бажарса Халқ демократик партияси сафига кириши мумкин. Қабул ҳақидаги якунловчи қарорни эса бошланғич ташкилотлар чиқарадилар. Партияга кимни қабул қилиш, кимни рад этишни ҳам бошланғич ташкилотлар ҳал этадилар.

Партияга қабул тартиби ҳам соддалаштирилди. Агар Ўзбекистон Компартиясига қабул учун махсус анкета, бир қатор ҳужжатлар тўлдирилган, КПСС аъзоларининг тавсияси расмийлаштирилган бўлса, янги партияга кираётган киши фақат бир варақ қоғоздан иборат анкета-аризани тўлдиради. Ушбу анкетада қабул қилинаётган киши ҳақида барча кўрсаткичлар қамраб олинади. Бошланғич ташкилотнинг шу ҳужжатга киритиладиган қарори партия билети ёзиб берилиши учун ҳам хизмат қилади.

Партияга қабул ва ҳужжатларни расмийлаштириш ишларининг соддалаштирилгани шу соҳадаги масъулиятни иккинчи ўринга суриб қўйди, деган маънони билдирмайди. Партия аъзолари ўзлари яхши билган, таниган ва маъқул кўрган кишиларнигина сафларига қабул қиладилар. Шу билан бирга, биз партия ташкилотларига партия сафларини тўлдириш масаласига жиддий муносабатда бўлишни, партияга номуносиб кишиларни қабул қилмасликни ХДП аъзоси бўлиш истагини билдирган кишиларни ҳар томонлама ўрганишни партия аъзоларига топширишни тавсия этдик. Бу эса ўз навбатида Ўзбекистон ХДП сафларига аъзолар қабул қилишда хатоларни камайтириш имконини беради.

Халқ демократик партияси ўзи ташкил топган дастлабки кунданоқ халқнинг обрў-эътиборини қозонди, десам янглишмайман. Сўзимнинг исботи учун мисол келтираман. Ҳозиргача партиямиз сафига 72 мингдан кўпроқ янги аъзолар қабул қилинди. Бу — ўтган йил давомида Компартияга қабул қилинган кишилар сонидан тўрт баробар кўпдир.

— Бундан бир неча йил муқаддам партия ташкилоти сони ва сифат таркибига оид маълумотлар сир сақланар эди. Бу маълумотлар сўнгги йиллардагина матбуотда эълон қилина бошланди. Янги партияда бундай масалалар қай тарзда ҳал этиляпти.

— Ўзбекистон Халқ демократик партияси аъзолари сони ва унинг сифат таркиби маълумотларини яширмоқчи эмасмиз. Келажакда ҳам бундай ниятимиз йўқ. Сирасини айтганда, кўп партиялилик шароитларида биз сафимизда қанча аъзо борлиги ва улар аҳолининг қандай қатламларидан эканлигини халқ билиб боришидан манфаатдормиз. Бундай ахборотлар, бизнингфикримизча, халқнинг партияга ишончини мустаҳкамлайди. Сўзимнинг исботи учун Ўзбекистон ХДП аъзолари ҳақида қуйида баъзи маълумотларни айтмоқчиман. Шу йил 1 декабригача партиямиз сафига 351 минг киши кирди. Таъсис қурултойидан сўнг аъзолар сони 10 минг кишига кўпайди. Шу кунларда партия ташкилотларида партия таркибий қисмини чоғиштириш ишлари олиб борилмоқда. Келгуси йил январь ойида аҳолининг қандай ижтимоий табақалари ва гуруҳлари сафимизга қабул қилинганлиги аниқ-равшан бўлади.

— Коммунистларнинг асосий қисми Таъсис қурултойигача қайта рўйхатдан ўтиб, янги партиянинг аъзоси бўлдилар. Айтингчи, ҳозиргача иккиланиб келган ва эндиликда эса Ўзбекистон ХДП сафига кирмоқчи бўлган собиқ Компартиянинг аъзолари қандай иш тутишлари мумкин?

— Биз ҳозир мана шундай саволларга тез-тез дуч келяпмиз. Кўп коммунистлар баъзи сабаблар билан Халқ демократик партиясига аъзо бўлиб кириш тўғрисида бир қарорга кела олмадилар. Уларнинг орасида нафақахўрлар, республикадан ташқарида бўлган кишилар, янги партия фаолиятини кузатиб юрган КПСС аъзолари ҳам кўп эди. Эндиликда кўп масалалар ойдинлашди. Қурултойда қабул қилинган Низом бўйича Компартия аъзосининг стажи сақлаб қолинди, имконияти бўлмаган, соғлиғи ёмонлашган, кексайиб қолган ёки бошқа сабаблар билан аъзолик бадалини тўлай олмаётган кишиларни бу ишдан озод қилиш ҳуқуқи бошланғич ташкилотларга берилди. КПССнинг кўп аъзолари мана шуларни ҳисобга олиб ўзларини Ўзбекистон ХДП сафига қайта рўйхатдан ўтказиб қабул қилишларини сўраб партия ташкилотларига мурожаат қилмоқдалар.

Белгиланган шаклда тўлдирилган бундай аризалар бошланғич ташкилотларнинг йиғилишларида ёки унинг ижроия бюролари мажлисларида кўриб чиқилади. Агар партияга кирмоқчи бўлган собиқ коммунист ишлаётган жойда ёки яшаётган маҳалла, уй-жойлардан фойдаланиш идораларида партия ташкилотлари бўлмаса, у ҳолда улар район, шаҳар кенгашларига мурожаат қилишлари мумкин. Бу ерда уларнинг аризалари тегишли ижроия бюроларида кўриб чиқилади. Коммунистлар шу тарзда қайта рўйхатдан ўтгач, уларнинг истаги билан мавжуд партия ташкилотларидан бирига ҳисобга қўйиладилар. Коммунистларни қайта рўйхатдан ўтказишни якунлаш муддатларига келсак бу иш Марказий Кенгаш Сиёсий Ижроия Қўмитаси томонидан белгиланади.

— Агар собиқ Компартия аъзоси Ўзбекистон ХДП сафига киришни истамаса-чи?

— Бу унинг шахсий иши. Ҳар ким ўз тақдирини ўзи мустақил ҳал этади. Шу муносабат билан ўрни келганда коммунистларни КПСС аъзолиги ҳақидаги ҳисоб ҳужжатларини ўзларига бериш

(Давоми учинчи бетда).

ҚЎЛНИ БЕР, ҚОНДОШ-ҚАРИНДОШ,

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВНИНГ ТУРКИЯГА РАСМИЙ ТАШРИФИ ОЛДИДАН

Туркий халқлар ва элатлар дунёнинг уч қитъасини бир-бирига боғлайди. Қадимги Буюк ипак йўлининг ҳам туркий халқлар ўлкаларидан ўтгани маълум.

Шу икки эътиборли қайднинг ўзи ҳам инсоният тарихида ўчмас из қолдирган туркийларнинг яшашга на қадар қобиллигидан, меҳнатсеварлигидан, тадбиркорлигидан, ишбилармонлигидан дарақдир. Улар жаҳон маданияти ва фани тараққиётига катта ҳисса қўшганлар.

Ҳозир турк дунёси солномасининг ёрқин саҳифалари янада бойиб бормоқда. Туркия — дунёнинг тараққий этган мамлакатларидан бири. Собиқ Совет Иттифоқи ҳудудида жойлашган туркий жумҳуриятлар давлат мустақиллигини эълон қилиб, эркин бозор иқтисодиётига ўтиш арафасида турибди. Бу ҳол туркий мамлакатлар орасида, туркий мамлакатлар билан бошқа мамлакатлар ўртасида сиёсий, иқтисодий, маданий алоқаларни кенг кўламда ривожлантиришни тақозо этмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Туркия Республикаси Президенти Турғут Озалнинг таклифи билан Туркияга расмий ташрифи икки йирик давлат — Туркия Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги азалий дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини янги босқичга кўтаради, ривожланишини таъминлайди.

«Ўзбекистон овози» рўзномасининг жамоаси ва муҳарририяти республика мустақиллигини мустаҳкамлайдиган, уни жаҳон ҳамжамияти сафига олиб чиқадиган бу қутлуғ қадамни қўллаб-қувватлайди, бу йўлда улкан муваффақиятлар тилайди.

Расул РАҲМОНОВ,

«Ўзбекистон овози» рўзномаси бош муҳаррири, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати.

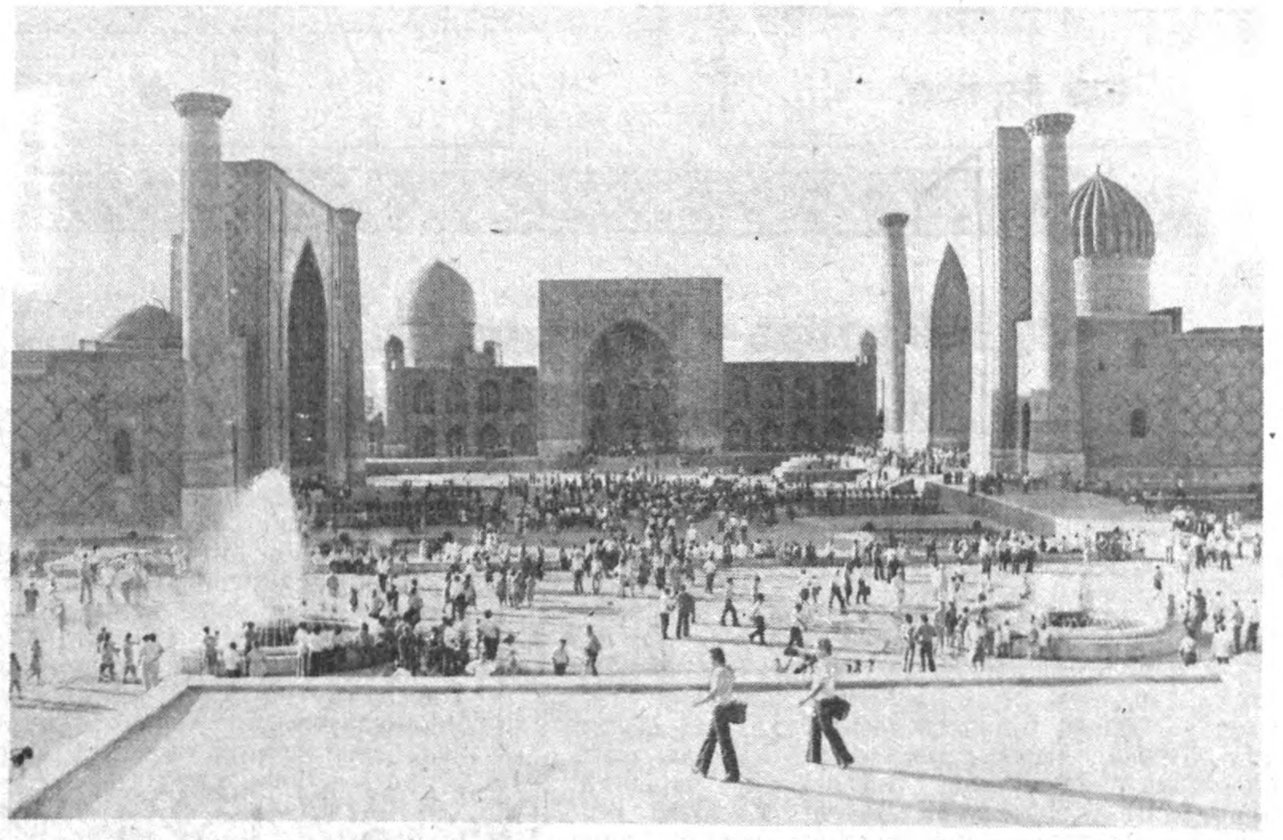

УЛУҒБЕК ИККИ ХАЛҚҚА БИРДЕК АРДОҚЛИ

Буюк аллома Улуғбек Туркияда ҳам, Ўзбекистонда ҳам бирдек ардоқли. Бугунги кунда турк халқи ҳам ўзбек халқи ҳам Улуғбек бобомиз илмидан бирдек баҳраманд бўлмоқдалар, шарқ дунёсининг буюк мутафаккири Мирзо Улуғбек хотирасини эъзозлаб, ёдга олмоқдалар.

ЎЗБЕК ЙИГИТИ—ЭЛЧИХОНА КОТИБИ

Ёш дипломат Миржалол Хусанов Туркияда хизмат қилади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Туркия жумҳуриятига расмий ташрифи муносабати билан Тошкентга келган экан. У дипломатларга хос вазмин, кам гап.

— Бевосита Анқарада, Совет Иттифоқининг Туркиядаги элчихонасида ишлаганим учун, — дейди Миржалол, — ўзбек ва турк халқларининг чиндан қондош ва жондош эканини ҳис қиламан. Халқларимиз ҳар жиҳатдан бир-бирига ўхшаш. Ўзбекистон билан Туркия ўртасида муносабатларнинг қайта тикланиб, ривожланиб бораётгани мен учун айниқса қувончлидир. Ўзбекистон делегациясининг Туркияга сафари ўзаро алоқаларни янада кенгайтиришга имкон беради.

Суратда (чапдан ўнгга): Туркия Жумҳурияти Президенти рафиқаси Семра Озал, Туркия Жумҳурияти Президенти Тургут Озал, Совет Иттифоқининг Туркиядаги элчихонаси учинчи котиби Миржалол Ҳусановни кўриб турибсиз.

Жамол КАМОЛ

ЎЗЛИГИМ, ТУРКИМ МЕНИНГ...

Эй азиз қондош, қариндош, ўзлигим, турким менинг,
Эгнида ўзбек чопоним, бошида бўрким менинг,
Бўлмаса эркинг жаҳонда, бўлмагай эрким менинг,
Бўлмаса кўркинг жаҳонда, бўлмагай кўрким менинг,
Кўзда ёши — кўзда ёшим, кулгиси — кулким менинг...

Сиғмасанг юртимга сен, жоним жаҳонга сиғмагай,
Ғамаро қолсанг менинг жонимни ғамлар тиғлагай,
Ингрансанг, ул Ҳинду Афғон ичра Бобур инграй,
Сен агар оҳи алам чексанг, Навоий йиғлагай,
Эй азиз қондош, қариндош, ўзлигим, турким менинг.

Кимлигингни бу ватанда тоғ билар, саҳро билар,
Муштарак тарихни Жайҳун, Сир каби дарё билар,
Марв ила Урганч, Самарқанддек қадим маъво билар,
Турк киму ўзбек ким эрмиш, аслида дунё билар,
Эй азиз қондош, қариндош, ўзлигим турким менинг...

Янграсин шу кўҳна Туркистон аро турк нағмаси,
Битта тоғнинг тошидирмиз, битта боғнинг олмаси,
Фош бўлур буҳтончию иғвочиларнинг ҳаммаси,
Бизгамас, ётларга қолгай ул маломат тамғаси,
Қўлни бер қондош, қариндош, ўзлигим, турким менинг!..

Ишончим комил

МАҲМУД ГЎЧЕР.

Истанбулда чиқадиган «Милли газете» рўзномаси муҳаррири.

— Ўзбекистонга келиб, мен ўзимни чин туғишганларим орасида кўргандек бўлдим. Чунки бу ер — Ўзбекистон, Туркистон бизнинг ҳам юртимиз. Туркия сизнинг ҳам юртингиз. Ахир биз ҳаммамиз Туркистоннинг болаларимиз.

Тошкентни кўриб, ўзбек биродарларим билан учрашганимдан бошим кўкка етди. Бироқ бир дўстимизнинг гапи эт-этимдан ўтиб кетди, юрагимни ўртаб юборди. Ахир Ўзбекистон ҳам мустақил бўлди. Туркия Озарбайжонни мустақил давлат сифатида тариди. Нима, биз туркларга бегонамизми? — деб айтди, ҳалиги дўстимиз.

Бу аламли саволни берган дўстимни бағримга босиб: Туркия Ўзбекистонни ҳам албатта тан олади. Уни ҳамма соҳаларда қўллаб қувватлайди, — деб айтдим. Вақти соати келиб, истиқлолга қадам қўйган Ўзбекистон Республикасини мустақил давлат сифатида Туркия ҳам, бошқа давлатлар ҳам тан олади. Бунга ишончим комил.

Туркия — Ўзбекистон йўли очилади, ўртада дўстлик кўприги ўрнатилади, шунда халқларимиз оға- инилардек бир-бирлариникига бориб келаверадилар. Иншоолло, шундай бўлади.

ЮНУС ЭМРА ЎЗБЕК ТИЛИДА

Бутун турклик дунёсида «Ошиқ Юнус» номи билан машҳур бўлган Юнус Эмра бундан 700 йил бурун Туркияда яшаб ўтган буюк шоирдир. Унинг шеърлари кўплаб дунё халқлари тилларига таржима қилинган. Ўзбек ўқувчилари ҳам улуғ шоир ижодидан баҳраманд бўлганлар.

Яқинда Ғафур Ғулом номидаги Нашриёт—матбаа бирлашмаси Юнус Эмранинг «Ҳақдин сўйлар бу тилим» шеърлар китобини чоп этди. Аввалгиси сингари бу китобдаги шеърлар ҳам Муҳаммад Солиҳ томонидан таржима қилинган.

МАДАНИЙ ҲАМКОРЛИК

И. ҚЎЧҚОРТОЕВ,

Тошкент давлат дорилфунуни, филология факультети декани, туркий филология кафедраси мудири.

ЎЗБЕК ва турк халқлари орасидаги дўстлик ва маданий алоқалар узоқ ўтмишга бориб тақалади. Буюк ўзбек олими ва давлат арбоби Улуғбекнинг фан соҳасидаги устозларидан бўлмиш Қозизода Румий Туркиянинг Бурса шаҳрида туғилган, Улуғбекнинг шогирди Али Қушчи Туркиянинг машҳур Аё София мадрасасида бош мударрис лавозимида ишлаган. Алишер Навоий асарлари шоир ҳаётлигидаёқ турк халқи орасида тарқалган.

Бундай далиллар ўзбек ва турк халқлари қадимдан ўзаро маданий ҳамкорликда яшаб келганини кўрсатди.

XIX асрнинг охири XX асрнинг бошларида юзага келган уйғониш ҳаракати турк ва ўзбек халқлари учун умумий бўлганини алоҳида таъкидлаш керак. Бу ҳаракат таъсирида турли маданий-маърифий, адабий, сиёсий оқимлар ва гуруҳлар қарор топди. Бу оқим ва гуруҳларда турк ва ўзбек зиёлиларининг иштироки кўп жиҳатдан бир-бирига ўхшаш, муштарак бўлгани тарихдан маълум. Лекин кейинчалик турк ва ўзбек халқлари, зиёлилари орасидаги тарихий алоқаларга бизнинг мамлакатимизда, хусусан, Ўзбекистонда расмий ҳукмрон мафкурага айлантирилган коммунистик мафкура жиддий раҳна солди. Ўз моҳиятига кўра халқлар, миллатлар, элатлар дўстлиги ва ҳамкорлигига, маданий-этник умумийлик ғояларига таянган туркчилик ҳаракати зарарли реакцион оқим сифатида қораланиб, туркий халқлар, хусусан, ўзбек ва турк халқларини бир-биридан узоқлаштириш, улар орасида шубҳа, ҳатто душманлик кайфиятларини авж олдиришга уринишлар бўлди. Зўравонликка, тазйиққа таянган турли халқларнигина эмас, балки бир халқнинг турли табақаларини ҳам бир-бирига қарши гиж-гижлашга асосланган ана шу мафкура эндиликда барҳам топаётганининг гувоҳи сифатида ўзбек ва турк халқлари орасидаги азалий дўстлик ва ҳамкорликнинг қайта тикланиб, равнақ топишига умид билан қараяпмиз.

Туркий халқларнинг тиллари, лаҳжалари, адабиёти, фольклори, тарихи, маданияти, урф-одатлари, давлатлари қон-қариндошлиги тўғрисидаги билимлар бундан минг йилча аввал бутун бир фан соҳаси, туркийшунослик фани сифатида шакллана бошлади. Бу жараёнда XI асрда яшаган буюк олим Маҳмуд Қошғарийнинг илмий фаолияти, унинг «Девону луғотит турк» асари беқиёс катта роль ўйнади. Ҳозир дунёнинг кўпчилик мамлакатларида олиб борилаётган туркийшунослик тадқиқотлари туркий халқлар орасида дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини кучайтиришга, миллий ва умуминсоний қадриятларни чуқурроқ англашга хизмат қилаётир.

Туркийшунослик Туркияда юксак ривожланди. Бунинг қатор сабаблари бор. Туркий халқлар орасида турклар сон жиҳатдан биринчи ўринни эгаллайди. Асрлар давомида Туркия мустақил суверен давлат сифатида ривожланди, 1923 йилда Туркия тупроғида республика-демократик давлат қарор топди. Умуминсоний қадриятларни эъзозлаш, кишилар орасида табиий-инсоний муносабатлар ўрнатиш, юксак самарали меҳнат, замонавий технологиянинг энг илғор усулларини жорий этиш каби омиллар ақл ва руҳият камолати, учун, соғлом фикр, тафаккур равнақи учун қулай вазият яратди. Бундан ташқари, Туркиянинг хилма-хил кутубхоналарида сақланаётган туркий халқлар тарихи, адабиёти, тиллари, фанига оид нодир қўлёзмалар беҳисобдир.

ТУРКИЯДА сафарда бўлганимда Истанбулдаги Сулаймония масжиди кутубхонасининг ўзида Навоий асарларининг ўнлаб нодир қўлёзмаларини кўрганман. Бу бебаҳо хазинани ўрганиш, тартибга солиш ва тарғиб қилиш ишлари Туркияда яхши йўлга қўйилган.

Туркия олий ўқув юртларида туркий халқлар тиллари ва адабиётини ўрганишга эътибор берилаётганини алоҳида қайд этамиз. Бу борада таниқли олим Камол Эраслон томонидан ёзилган ва «Турк тили» журналида босилиб чиққан «Чиғатой шеъри» асари диққатга сазовордир. Бу асарда Саккокийдан тортиб Байрамхонгача 16 шоирнинг асаридан намуналар келтирилиб, уларнинг мазмуни туркчада баён этилган. Бу адиблар орасида Шайбоний, Убайдуллахон, Бобурнинг ўғли Комрон Мирзо каби шоирлар бор.

Сўнгги йилларда ҳозирги ўзбек адибларининг асарлари туркчаға таржима қилина бошлангани, бу асарлар тўғрисида холис тақризлар берилётгани бизни қувонтиради.

Ўз навбатида, Ўзбекистон Республикасида турк тили ва адабиётини ўрганишга қизиқиш сезиларли жонланди. 1982 йилда Тошкент давлат дорилфунунида туркий филология кафедраси очилди. Кафедра талабалари ўзбек тили ва адабиёти билан бир қаторда турк тили ва адабиётини ўргана бошладилар. Дорилфунун илмий кенгаши кафедрани кенгайтириб туркий филология бўлимига, кейинчалик уни факультетга айлантиришини режалаштириб қўйди. Кафедра аъзолари кучи билан Тошкентдаги 265-мактабда турк тилини ўқитиш йўлга қўйилди.

Кафедра Туркиянинг Истанбул, Эгей, Отатурк (Арзурум) университетлари ва бошқа олий ўқув юртлари билан илмий-таълимий алоқалар ўрнатди. Туркиялик машҳур олимлар Талат Текин, Усмон Сертқоя, Невзот Ёлчинтош, ҳозир Туркияда яшаётган ватандошларимиз Аҳад Андижоний, Солиқ Ойнурол ва бошқалар талабалар билан учрашдилар. Тошкент университети ректори Эркин Юсупов билан Истанбул университе-

лари ҳал этишга, бу фанни кенг кўламда ривожлантиришга ёрдам беради

Туркийшуносликни кенг қўламда ривожлантириш учун Ўзбекистонда катта имкониятлар бор. Бир томондан, жумҳуриятнинг кўп сонли давлат кутубхоналари, кишиларнинг шахсий кутубхоналари, архивларда сақланаётган нодир қўлёзмалар, ҳужжатлар, маълумотлар ўзининг хилма-хиллиги билан мутахассислар эътиборини кўпдан жалб этиб келади. Ўзбек тили серлаҳжа тил. Ўзбек халқ оғзаки ижоди бир қанча йўналиш ва туркумларни қамрайди. Буларнинг ҳаммаси туркийшунослик тадқиқотлари учун катта манбадир. Бу манбаларни ўрганиш, тартибга, солиш, тадқиқ этиш учун миллий, минтақавий ва халқаро илмий гуруҳлар, кенгашлар ташкил қилиш мумкин.

Иккинчи томондан, Ўзбекистонда туркийшунослик, унинг таркибий қисми бўлган ўзбекшунослик бўйича қатор илмий, илмий-амалий муассасалар, уюшмалар мавжуд.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Шарқшунослик, Тилшунослик, Адабиёт, Қўлёзмалар, институтларида, университет ва педагогика институтларида ўзбек тили ва адабиёти бўйича юзларча олий малакали мутахассислар ишлайди. Бу олимлар Ўзбекистонда туркийшуносликни кенг қўламда ривожлантириш имкониятини беради.

Ўзбекистон ва Туркияда олиб борилаётган туркийшунослик тадқиқотларини мувофиқлаштириш, икки давлат туркийшуносларининг ҳамкорлиги масаласига келсак, бу йўналишда қўйилган дастлабки қадамларни мустаҳкамлаш олий ўқув юртлари, илмий муассасалар орасидаги алоқаларни кенгайтириш бирдан-бир тўғри йўлдир. Лекин бу тадбирларни амалга оширишда жиддий ташкилий ва молиявий муаммолар бор. Уларни ҳал қилиш юритмасини ишлаб чиқиш учун икки томонли махсус гуруҳ ёки кенгаш тузиш ва уни етарли ваколатлар билан таъминлаш мақсадга мувофиқдир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов бошчилигида Ўзбекистон давлат делегациясининг Туркияга расмий ташрифи ҳар икки давлат халқлари орасидаги дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини янги поғонага кўтаради, деб умид қиламиз.

ЎЗЛИГИМ, ТУРКИМ МЕНИНГ

Сиз юқорида кўриб турган суратлар ҳам шундан далолат. Чап томонда Самарқанд шаҳридаги Регистон майдони акс этган. Бу ерда Улуғбек мадрасаси савлат тўкиб турибди. Регистон майдони Ўзбекистонликларнинг ҳам, хориждан келувчи сайёҳларнинг ҳам энг севган жойидир. Ўнгдаги суратда эса Туркиядаги Улуғбек масжиди тасвирланган. Уни аллома бобокалонимиз шарафига Туркияда истиқомат қилувчи туркистонликлар бунёд этишган.

Азим СУЮН

АНҚАРА ҚАЛЪАСИ

Кўкси қийма қора қалъа,
Азим Ўзтурк, кўп анқайма.
Сени анқайтириб турган
Анқарамас.. битта яра.
«Анқаранин тошина боқ,
Гўзларимин ёшина боқ.
Душман биза бош қолдирмиш,
Шу фалакин ишина боқ...»[1]
Бақдим: бунда саваш-саваш,
Саваш-саваш ўтли—оташ.
Боязида, Темур қон-қардош,
Бир-бирига отадир тош.
Ёмон-ёмон, жуда ёмон,
Икки турк-да чўх беомон.
Сайхунда[2] сув эмас—қондир
Жайхун[3]да сув эмас—қондир.
Хато, хато, катта хато,
Қуёш юзи қора ҳатто.
Сабил қолди энди турклик,
Хато қилди икки буюк.
Сўзли, тиғли боболарим,
Ғофил, улуғ боболарим,
Нима қилиб қўйдингиз сиз,
Билмай, кишан қуйдингиз сиз...
Оврўпа озод... жилмаяр
Ўша кун Шарққа от қўяр!...
...Бағрим яра, кўксим қийма,
Азим Ўзтурк, кўп анқайма.
Туркликда Турк ёлғиз эмас,
Қўшюрак Тошкент—Анқара!
«Анқаранин тошина боқ,
Гўзларимин ёшина боқ,
Душман биза бош қолдирмиш...»
Бугунги Турк ишина боқ!

1. Турк халқ термаларидан.
2. Сайхун — Туркия дарёси.
3. Жайхун — Туркия дарёси.

УНИВЕРСИТЕТЛАР АЛОҚАСИ

Э. ЮСУПОВ,
Тошкент давлат дорилфунуни ректори, СССР халқ депутати.

Туркия — дунёнинг ривожланган мамлакатларидан бири. Бундай фаровон турмушга турклар самарали меҳнат, юксак замонавий технологиялардан фойдаланиш туфайли эришишган. Меҳнат унумдорлигини оширишда, замонавий технологияларни жорий этишда фаннинг, мутахассисларнинг роли катта.

Туркия илмий муассасалари ва олий ўқув юртлари билан Ўзбекистон илмий муассасалари ва олий ўқув юртлари орасида бевосита алоқалар ўрнатиш фанни ривожлантиришга, замонавий мутахассислар етиштиришга хизмат қилади.

Тошкент университети юбилейи муносабати билан Истанбул университети ректори, машҳур олим Жемъи Демирўғли Тошкентга келди. Кейин мен Туркияга, Истанбулга бордим. Мазкур ташрифлар асносида икки университет орасида илмий-таълимий ҳамкорлик ўрнатиш тўғрисида шартнома туздик. Бу шартнома ҳар икки университетда таълим ва илмий тадқиқот жараёнини яхшилашга, замонавий билимлар билан қуролланган кадрлар етиштиришга ёрдам беради. Бундай кадрлар бизнинг жумҳуриятимиз учун сув билан ҳаводай зарур.

МУҲАББАТ ҚЎШИҒИ

Улкан тарихий воқеалар, буюк шахслар ҳақида халқ доимо ўз фикрини айтиб келган. Шундай ёрқин сиймолар борки, уларнинг хотираси ҳамиша халқнинг қалбида. Бундай кишиларнинг олижаноб ишлари, қаҳрамонликлари умумбашарий аҳамият касб этиб, уларнинг ўзлари ҳам, бир халқ вакили доирасидан чиқиб, жамийки инсониятнинг фарзандига айланадилар. Улуғ Алишер Навоий ана шундай зотлардан бўлиб, ҳаётлигидаёқ халқ у ҳақда кўплаб ривоятлар тўқиган эди. Навоий ҳақида ўзбек, туркман, уйғур, турк ва бошқа шарқ халқлари тўқиган афсоналар унинг умумбашар фарзандига айланганлигининг ёрқин мисолидир.

Навоий ҳақидаги «Гул ила Алишер ҳикояси» деб номланувчи турк халқ достони шу жиҳатдан характерлики, А. Навоий ҳақидаги кўпгина халқ афсоналари улуғ шоирнинг донолиги, олижаноб ишлари, халқпарварлиги, адолатгўйлиги ҳақида бўлса, бу достон ишқий-романтик бўлиб, Алишер ва Гули ўртасидаги муҳаббат ҳақидадир.

Бахши Мудомийдан ёзиб олиниб, 1946 йилда Анқарада нашр этилган «Халқ ҳикоялари ва халқ ҳикоячилиги» китобида эълон қилинган бу достон ҳамд билан бошланиб, 1501 йилдан бери халқ орасида яшаб келаётганлиги айтилади. Самарқанд ҳукмдори Ҳусайн Бойқаро ниҳоятда бадавлат, фуқаропарвар, адолатли шоҳ экан. Халқ тўқ яшаркан, кўчманчи қабилалардан бирининг беги бўлмиш Алишер Самарқандга мол суруви ҳайдаб келади ва уни камбағалларга насияга беришини, ҳақини эса Ҳусайн Бойқаро вафотидан сўнг олишини айтади. Бу гап шоҳга етгач у Алишерни ҳузурига чақиртиради. Алишер шоҳ ҳузурида таъзим бажо айлаб, у кўрсатган жойга ўлтиради. Бойқаро Алишердан нима учун молларини насияга бериб, ҳақини султон вафот этгандан сўнг олмоқчи бўлганини сўрайди. Алишер халқ султон умри узоқ бўлишини тилаб дуо қилишларини истаганлиги учун шундай қилинганлигини айтади. Бу гап султонга ёқиб тушиб, Алишерни вазир қилиб тайинлайди.

Алишер бир куни овга кетаётиб, кир ёяётган гўзал қизни кўриб қолади, у билан икки оғиз гаплашади. Кейин қўшниларидан суриштириб, у Хўжа Солиҳнинг қизи эканлигини билади. Орадан бир ҳафта ўтгач Алишернинг ўзи Хўжа Солиҳникига совчи бўлиб боради. Хўжа Солиҳ Алишерга жавоб беришдан олдин қизи билан маслаҳатлашади ва Гули розилигини айтади. Алишер бу ҳақда ҳеч кимга айтмайди.

Иттифоқо кунлардан бир кун султон Ҳусайн ҳам Гулини кўриб, ошиқ бўлиб қолади. Қози калонни совчиликка юборади. Гули рад жавобини беради. Хўжа Солиҳ қизини унашилганлигини айтади-ю, лекин Алишер ҳаётининг хавфсизлигини ўйлаб, кимгалигини айтмайди.

Рад жавобини олган Бойқаро «бу ишни Алишердан ўзга битира олмайди», — деб дардини Алишерга айтади. Алишер оқибатда Гулиникига совчиликка боради. Гули Алишерга шарт қўяди, рози бўлган Алишер Гули ёзиб берган қоғоз бўйича баққолга бориб, икки хил дори олиб келади. Дорининг бирини Гули, бирини Алишер ичади. Гули ичган дори секин-аста, қирқ кунда таъсир қиладиган заҳар, Алишер ичгани эса уни бир умр фарзанд кўришдан бенасиб қиладиган дори экан.

Тўйи бўлиб, Гули саройга келтирилгач, у Ҳусайн Бойқародан қирқ кунгача унга тегмаслигини илтимос қилди. Гулини қаттиқ севганидан шоҳ ҳам рози бўлади. Заҳар ичганидан ўттиз беш кун ўтгач Гули хасталаниб, ётиб қолади.

Қайғурган Ҳусайн Бойқаро овга чиқиб кетади. Алишер касаллиги (Гулининг хизматкори огоҳлантиргани учун у ўзини касалликка солган эди) туфайли шикорга боролмайди. Видолашиш учун жорияси Алишерни аёл кийимида Гулининг олдига бошлаб келади. Алишер ҳарамдан чиқмасдан Бойқаро овдан қайтади, хизматкорлар Алишерни катта қозонга солиб яширинча олиб чиқиб кетаётганида, шоҳ қизиқиб қозоннинг қопқоғини очиб қарайди. Алишерни кўрса ҳам азбаройи ҳурматидан индамайди. Бу воқеадан сўнг Алишер ҳажга жўнайди, аммо султон чопар юбориб, уни йўлдан қайтаради. Достон Гулининг ўлими ва унинг қабри тепасида Алишернинг. эрталабгача ўтириб чиққанлиги, умрининг охиригача Гулига вафо қилиб ўйланмай ўтганлигини айтиш билан якунланади. (Достон 1986 йил «Шарқ юлдузи» журналининг 2-сонида иқтидорли шоир Жамол Камол таржимасида қисқартирилган ҳолда эълон қилинган. Асар қисқартирилган шаклда нашр қилинганлиги сабабли таржима савияси ҳақида фикр юритишни лозим топмадик).

Кўринадики, достонда ҳақиқат ва бадиий тўқима қоришиб кетган. Асарда Алишер Навоий ҳаётининг бир томонини яъни унинг Гулига бўлган севгиси асосий мавзу қилиб олинган. Алишер кўчманчи қабилалардан бирининг беги, сўнгра вазир сифатида тасвирланади. Алишер Навоийнинг буюк шоирлиги, халқ фаровонлиги йўлида амалга оширган ишлари улкан давлат арбоби сифатида кўрсатган фаолияти ҳақида ҳеч нима дейилмайди. Достон бошланишида жасур, сахий, билимдон тасвирланган Алишер севгилисига етишиш фурсати келганда пассивлашади, яъни у султон Ҳусайн Бойқарога қарши ҳеч нима қилолмайди, ҳатто бунга ҳаракат ҳам қилмайди. «Тақдир экан» деб Гулидан воз кечади.

Достондаги Гули образи, айниқса, характерли, ёрқин тасвирланган. У севган кишисига бир умр содиқ қолувчи Шарқ аёлининг тимсолидир. Алишер «тақдир экан», — деб, севгилисига етиш йўлида пассивлик қилганида, Гули ундан ўзганики бўлмаслигини айтиб, секин таъсир қилувчи заҳар ичади. Ўз қадрини яхши билган Гули, малика бўлишдан кўра Алишерга вафо қилиб, дунёдан ўтишни афзал кўради.

Достондаги етакчи образлардан бири Ҳусайн Бойқаро образидир. Ҳусайн Бойқаро Самарқанд ҳукмдори сифатида, фуқаропарвар, адолатли шоҳ қилиб тасвирланган. Халқ ўзи орзу қилган адолатли шоҳ тимсолида Бойқаро образини яратган. Албатта, ҳар қандай бадиий асардаги каби, халқ достонларидаги фактларни ҳам айни ҳақиқат деб қабул қилиб бўлмайди. Шунинг учун айрим ривоятларга қарши ўлароқ, Бойқаро образи садоқатли дўст, сахий, олижаноб, халқпарвар ҳукмдор тасвирланганига ажабланмаслик керак.

Достон турк халқи турмушига оид уларнинг урф-одатларини кўрсатувчи бадиий деталларга бой. Масалан, Алишер Навоий Хўжа Солиҳникига меҳмон бўлиб келганида Солиҳ унинг олдига бошқа шарқ халқларидек чой эмас, балки чилим ва қаҳва қўйиб меҳмон қилади. Достоннинг тузилиши ҳам анъанавий халқ достонлари йўлида. Айтувчи назм билан бошлаган бўлса ҳам асосий воқеалар насрда баён қилинади. Фақат қаҳрамонларнинг диалогларида шеър формасидан фойдаланилган. Достонда Алишер Навоийнинг улуғ шоирлиги ҳақида бир оғиз ҳам сўз йўқ. Шунингдек, унинг бошқа кўпгина олижаноб ишлари ҳақида ҳам гапирилмайди. Лекин достондаги қаҳрамонлар тилидан айтиладиган шеърлар бевосита ёдингизга Навоий сатрларини солади. Масалан, достонда Алишер қиз юзини гулга қиёслаб:

Сенга ўхшар гулистонда
қайси гул,
Исмида гул, жисмида гул,
ранги гул,—

дейди.

(Маълумки, 1480 йиллардан Навоий ғазаллари Туркияга етиб борган, тўла девони эса 1501 йилда шоир Вазирий томонидан олиб борилган).

Достондан туркларга хос юмор элементларини ҳам кўриш мумкин. Алишернинг аёл кийимида Гулининг олдига кириши, Бойқаро келиб қолгач, хизматкорлар уни катта қозон ичида олиб чиқиб кетишларни, бунингдек ҳолатни Навоий ҳақидаги бошқа бирорта халқ достонларида учратмаймиз. Буни асло Навоий шахсини камситиш деб қараш керак эмас. Аксинча ўша шароитда Навоийдек одам ҳам шундай йўл тутишга мажбур бўлганлиги, қолаверса, севгилиси билан видолашмоқ учун ҳар қандай ишга тайёр деб баҳоламоқ керак.

«Гул ила Алишер ҳикояси» улуғ Навоий ҳақида халқ тўқиган ишқий мантиқ достоннинг яхши намунасидир. Достонда турк халқи учун ҳазрат Навоий қанчалик ардоқли шахс эканлиги кўриниб турибди. Зеро, турк халқи ўртасида Навоий асарларининг машҳурлиги ва халқ Алишернинг шахсий ҳаётига жуда қизиққанлиги учун ҳам достон юзага келган.

А. АЛИМБЕКОВ,
филология фанлари номзоди.

МАМНУНМАН

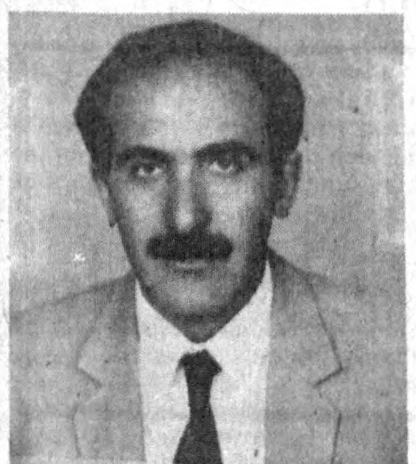

Мен Арзурумдаги Отатурк университети Карим Қорабакир таълим факультетининг турк тили кафедрасида илмий-ишлар олиб боряпман.

Номзодлик ишимнинг мавзуи «Миср мамлук қипчоқчаси ҳақида»дир. Докторлик ишимда эса ҳозирги замон ўзбек туркчасининг грамматикасини тайёрлаш ҳаракатидаман. Ўзбек туркчаси ва Туркия туркчасини қиёслайман.

Умид қиламанки, бу ишимни Туркияда зўр қизиқиш билан қаршилайдилар.

Тошкентда 3 ой бўламан. Тошкент дорилфунуни филология факультетининг туркология кафедраси ва иқтисод факультетида Туркия туркчасидан дарс бераяпман.

Тошкентга дорилфунуннинг филология факультети раҳбарияти таклифига биноан келдим. Келганимдан мамнунман.

Ўзбекистонликларнинг қизғин муҳаббатларини кўрдим. Ташаккур едерим! Раҳмат!

Ражаб ШИРИН

ҚЎШМА ШИРКАТ

Туркиядаги «Юксел-Иншоот» компанияси вакиллари Тошкентга ташриф буюришди. Осиё ва Оврупа мамлакатларидаги ўз ширкатлари билан ном қозонган бу компания вакиллари Тошкентда ҳам иш бошлаб юбордилар.

«Юксел — Иншоот» компаниясининг вице-президенти Гувен Сазак мухбиримиз билан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

— Тўғрисини айтсам, бизни Ўзбекистонга қондошлигимиз тортди. Бизнинг маданиятларимиз, урф-одатларимиз, анъаналаримиз бир хил. Бунинг устига Ўзбекистон бой маданиятга эга бўлган ўлка.

Биз бу юртнинг юксалишига интилаётган бир ўлка эканлигини кўриб турибмиз. Ўзбекистонда жуда кўп қурилишлар бўлишидан умидвормиз.

— Бу ҳиссангиз қай тарзда бўлади!

— Бизнинг бу ерда ўзбек биродарларимиз билан биргаликда тузган «Ўзюксел» деган ширкатимиз бор. Бу қўшма корхона Тошкентда фаолият кўрсатаяпти. Анқарада эса «Юксел — Иншоот» ширкатимиз ишлаб турибди.

— Иншоотлар қуряпсизларми!

— Бизнинг ширкатимиз тижорат ҳамда қурилиш ишлари билан шуғулланади. Иншоотлар қуришдан ташқари, Тошкентда Туркия маҳсулотлари билан савдо қилувчи бир дўкон очмоқчимиз. Ўз навбатида Ўзбекистонда ишланган буюмларни дунё бозорига олиб чиқмоқчимиз.

— Иншоот соҳасида-чи!

— Биз «Ўзюксел» ширкати қошида бир учоқ идораси, яъни тайёрагоҳ маҳкамасини очмоқчимиз. Бу идора Истанбул — Анқара — Боку — Тошкент — Олмаота ҳаво йўлларида тайёралар қатновини йўлга қўйиш билан шуғулланади.

Суҳбатдош Ф. ҲИКМАТОВ.

СУРАТДА: Туркия жумҳуриятининг Ойдин вилояти маркази Ойдин шаҳрининг кўриниши.

● Саҳифани Тошкент давлат дорилфунуни туркий филология кафедраси жамоаси ва «Ўзбекистон овози» мухбири Ф. ШОҲ Исмоийл уюштирди.

ЭШИГИМИЗ ҲАММА УЧУН ОЧИҚ

(Давоми. Боши иккинчи бетда.)

тўғрисида ҳам бизга мурожаат қилаётганликларини айтмоқчиман. Партия кенгашларида ўтказилган тушунтириш ишлари қайд этилган ҳужжатлари шаҳар ва район кенгашлари қарори билан бундай илтимослар қондирилиши мумкин. Аммо бундай ҳолларда ҳисоб карточкаларига Компартия тугатилганлиги ва собиқ коммунист қайта рўйхатдан ўтмаганлиги сабабли КПСС аъзоси ҳисобидан чиқарилди деб ёзиб қўйилади. Республикадан ташқарига чиқиб кетаётган собиқ коммунистлар ҳам ҳеч қандай қаршиликсиз ҳисобдан чиқишлари мумкин.

— Эндиликда янги партия аъзоларини ҳисобга олиш қандай амалга оширилади? Бу иш умуман олиб бориладими?

— Халқ демократик партиясида фирқа аъзоларини ҳисобга олиш бутун қонун-қоидалари билан расмийлаштирилади. Тўғри, Ўзбекистон Компартиясидаги ҳисобга олиш услубидан нусха олиб фойдаланиш учун хожат йўқ. Бундан ташқари бу усул катта моддий маблағларни ва қўшимча кучларни талаб қилади.

Ўзбекистон ХДПда партия аъзоларини ҳисобга олишнинг янги шакли соддалиги ва ўнғайлиги билан ажралиб туради. Асосий ҳисоб район, шаҳар кенгашларида олиб борилиб, бошланғич ташкилотларда бу иш соддалаштирилган тарзда ташкил этилади. Бундай тизим ҳисоб ишларини олиб борувчи ходимларни сонини қисқартиришга ва бу иш билан жуда осон шуғулланишга имконият беради.

— Халқ демократик партияси парламент шаклидаги партия сифатида иш олиб бормоқда. Буни қандай тушуниш мумкин?

— Халқ демократик партияси парламент шаклидаги партия сифатида бошқа партия ва ҳаракатлар билан баравар ҳуқуққа эга бўлиб депутатлик мандатлари ва республика раҳбариятидаги муҳим лавозимлар учун кураш олиб боришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Бу иш барча имкониятлардан фойдаланган ҳолда аммо амалдаги қонунга қатъий риоя қилиб сиёсий усулларда олиб борилади. Парламентда кўпчилик ўринга эга бўлгандан кейингина шулар орқали ўз йўлимизни қатъий тарзда амалга оширамиз.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳозир Халқ демократик партияси аъзоларидан бўлган депутатлар парламентда кўпчиликни ташкил қилади. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига 500 депутатдан 350 киши ёки 70 фоиздан кўпроғи партиямиз аъзоларидир. Шу йилнинг 17 ноябрида республика Олий Кенгаши сессияси арафасида уларнинг партия гуруҳига уюшганлиги расмий тарзда ҳужжатлаштирилди. Вилоятлар, Қорақалпоғистон Республикаси, шунингдек, шаҳар, район, посёлка ва қишлоқ кенгашлари ҳам ХДП аъзоси бўлган халқ депутатлари гуруҳлари шакллантирилмоқда.

— Сизнингча шу кунларда партия ташкилотлари қандай қийинчиликларга дуч келишлари мумкин?

— Қийинчиликлар кўп. Мана шулардан баъзилари: Аҳоли яшайдиган жойларда, айниқса, шаҳарларда бутунлай янги тизим бўлган ҳудудий ташкилотлар вужудга келди. Улар ўз моҳияти жиҳатидан партиянинг асосий таянч бўғини бўлиб қоладилар. Бироқ ҳудудий партия ташкилотлари амалий иш тажрибасига эга эмаслар. Олдинда уларнинг самарали иш усул ва услубларини излаб топиш, янги ташкилотларнинг кучини асосий нуқталарга йўналтириш, партия аъзоларининг ўзаро ҳамкорлиги, улар ўртасидаги алоқалар тизимини ишлаб чиқиш, партия ташкилотлари ижроия бюролари ишлаш жойларини топиш ва бошқа кўп муаммоларни ҳал этиш вазифалари турибди.

Бошқарув органлари, халқ таълими партия ташкилотларидан ҳоли этилгани билан боғлиқ кўп ишларни ҳам бажаришимиз зарур. Сир эмас, бу ерда партиянинг жуда кўп кучлари жамланган эди. Ана шу ташкилотлардаги партия ташкилотларидан ҳоли этилганидан кейин бу кучлардан ажралиб қолишимиз хавфи ҳам бор. Табиийки, бундай ноқулай аҳволдан чиқиш йўллари қидирилмоқда. Масалан, Тошкент шаҳридаги район партия кенгашлари қошида бирлашган партия ташкилотлари тузилаяпти. Уларда илмий ходимлар, техник ва ижодий зиёлиларнинг иши ойдинлаштирилиб ташкил этилса, бу кучдан жуда кўп фойда кўриш мумкин.

— ХДП Марказий Кенгаши аппаратида ишларнинг аҳволи қандай? Партиянинг кўп аъзолари унинг қаерда жойлашганидан бехабарлар.

— Шу кунларда аппаратни шакллантириш ишлари жадал давом этяпти. Унга жуда кўп янги кишилар келяпти. Шуни ҳам айтиш керакки, Марказий Кенгаш аппарати амалда янги таркибга эга. Унда Таҳлил ва таҳмин гуруҳи, Партия ички ишлари, Матбуот, ахборот ва ташвиқот, Парламент ишлари ва партиялараро алоқалар, Ишлар бошқармаси бўлимлари тузилди. Марказий Кенгашда жами 40 масъул ходим ишлайди. Аппарат таркиби у олиб борадиган ишлар йўналиши ҳақида ҳам тасаввур беради.

Энди Марказий Кенгаш қаерда жойлашганлиги масаласига келсак, у Тошкент вилояти партия комитети биносига келди. Унинг манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳ кўчаси, 9-уй. Кимни қандай масалалар қизиқтираётган бўлса, ёрдам ва маслаҳат бермоқчи бўлса, марҳамат, эшигимиз ҳамма учун очиқ.

● СИЗДА ҚАНДАЙ ЯНГИЛИК БОР?

ОҚИБАТЛИ ҲАМҚИШЛОҚЛАР

● Комсомол районининг «Ленинград» давлат хўжалигида истиқомат қилувчи Ш. Мамажоновнинг хонадонида кутилмаганда ёнғин чиқди.

Уй-рўзғор жиҳозлари, кийим-кечак куйиб битди. Оила қийин аҳволда қолди. Лекин, ГЭС маҳалласи аҳли қараб турмади. Хўжалик маъмурияти ёрдам қўлини чўзди. Ҳамқишлоқлар жами 26 минг сўм хайрия жамғармаси тўплашди. Ғишт, ёғоч, шифер каби қурилиш ашёлари сотиб олинди. Икки кун ҳашар уюштирилди. Янги уй биноси шакл топди.

А. НОРҚУЛОВ.

ИПАКЧИ ҚИЗЛАР

● Ленин районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг чорвачилик фермаси бошқарув ходимлари сафини қисқартириш ҳисобига хоналар бўшаб қолган эди. Тадбиркор кишилар бу хоналарда ипак йигирув ва дўппи тикиш цехлари ташкил этишди.

Кичик корхонада ҳозирча иккита ипак йигирув дастгоҳи ўрнатилган. Йигирилган ипаклар атлас тўқиш фабрикаларига ва якка буюртмачиларга жўнатилмоқда. Бу ҳали ишнинг бошланиши, келгусида қишлоқ хонадонларида атлас тўқиш йўлга қўйилади. Ипак йигирув цехи маҳсулотлари ана ўшанда қўл келади. Айни пайтда қишлоқда дўппи тикувчи чеварлар ҳам кўпаймоқда.

К. НИШОНОВ.

ШАРҚОНА УСЛУБДА

● Баҳмал район тайёрлов, қайта ишлаш ва сотиш ширкатчилик бирлашмаси маъмурияти ибратли ишларга қўл урмоқда.

Усмат — Ғаллаорол автомобиль йўлида қурилаётган чойхона кўпчиликнинг эътиборини тортмоқда. Бирлашма раиси Амирқул Соатовнинг фикрига қараганда ҳар соҳада ишбилармонлик ва даромадгир бўлиш халқ кўнглини топишнинг муҳим омили экан. Чойхона қадимий шарқ меъморчилиги асосида қурилаётгани учун ҳам отахонларга маъқул келяпти. 120 ўринли бу гурунгхона қурилишига 100 минг сўм ажратилган. Йигирма минг сўм сарфлаб артезиан қудуғи қазилди. Чиройли ҳовуз бунёд этилмоқда. Ободончилик ишлари яна ҳам ўзгача бўлади. Бино безакларини ургутлик Раҳмон Шодмонов, Эгамберди Очилов, Хўжам Шодмоновлар бажаришмоқда. Чойхона янги йил арафасида фойдаланишга топширилади.

Ш. КАРИМОВ,
Э. СУВОНОВ.

ДЕКАБРЬ БОДРИНГЛАРИ

● ГУЛИСТОН колхоз бозорида яна янги узилган бодринг ва помидорлар пайдо бўлди, деб хабар қилади ЎзТАГ мухбири.—Улар «Социализм» давлат хўжалигидан келтирилган. Бу хўжаликдаги иссиқхонада иккинчи ҳосил йиғиштириб олинмоқда. Ҳосил эса салмоқли, яқин кунлар ичида 60 тоннага яқин сабзавот йиғиштириб олинади.

Давлат хўжалигидаги қишда ҳам витаминли маҳсулот етиштирадиган цех деярли 6 гектар ерни эгаллаган, у йилига салкам 500 тонна маҳсулот етиштиради. Ҳозир Д. Шукуров бошлиқ бригада аъзолари ҳар квадрат метр ердан 8 килограммгача бодринг узиб олишмоқда. Бошқа меҳнат жамоаларининг кўрсаткичлари ҳам бундан қолишмайди. Маҳсулот шу ернинг ўзидан тўғри савдо тармоғига жўнатилмоқда.

● Шунингдек, муҳарририятимизга Ўзбекистон Республикасининг турли шаҳар ва қишлоқларидан қизиқарли хат-хабарлар, республика мустақиллигини мустаҳкамлаш, иқтисодиётини яхшилашга қўшилаётган муносиб ҳиссалар ҳақида ёзилган номалар келиб турибди. Жумладан, Андижондан А. Ваҳобов, сирдарёлик А. Бўрлиев билан Б. Эшпўлатов, бухоролик А. Раҳмонов билан А. Ҳайдаров, Қашқадарёдан Ф. Норқобилов, Ж. Юсупов, самарқандлик У. Саидов, наманганлик Қ. Акбаров, Киевдан Д. Еремьян, Фарғонадан З. Султонов ва бошқаларнинг бизга йўллаган хабарлари ҳам диққатга сазовор.

ХУШХАБАРЛАР

● НУРОТАда қўшма Ўзбекистон—Италия корхонаси ташкил этилди. У силлиқланган мармар плиталари ишлаб чиқаради. Ўзбекистон томони — «Нуротамармар» бирлашмаси пойжа тайёрлаш ва завод қуриш ишларини ўз зиммасига олди. Италиялик ишбилармонлар эса замонавий ускуналар етказиб беришади. Завод ишга туширилиши билан қордек оппоқ Нурота мармарини ишлаб чиқариш тўрт баравар ортади, мармар увоқлари ишлаб чиқариш эса икки баравар кўпаяди.

● БУХОРОда мўйна буюмлари фирма дўкони очилди. Унда Греция билан биргаликда ташкил этилган «ОМФга—фурс» қўшма корхонасининг маҳсулотлари — қоракўлдан, қоракузан ва бошқа қимматбаҳо мўйналардан тайёрланган аёлларнинг бош кийимлари, пальтолари ва пўстинлар, камзуллар сотилмоқда. Қўшма корхона ходимларининг хабар қилишича, моллар бозор нархи қўйилган. Мол ишлаб чиқариш ҳажми кўпайиши билан уларнинг нархи пасайиши керак.

(ЎзТАГ).

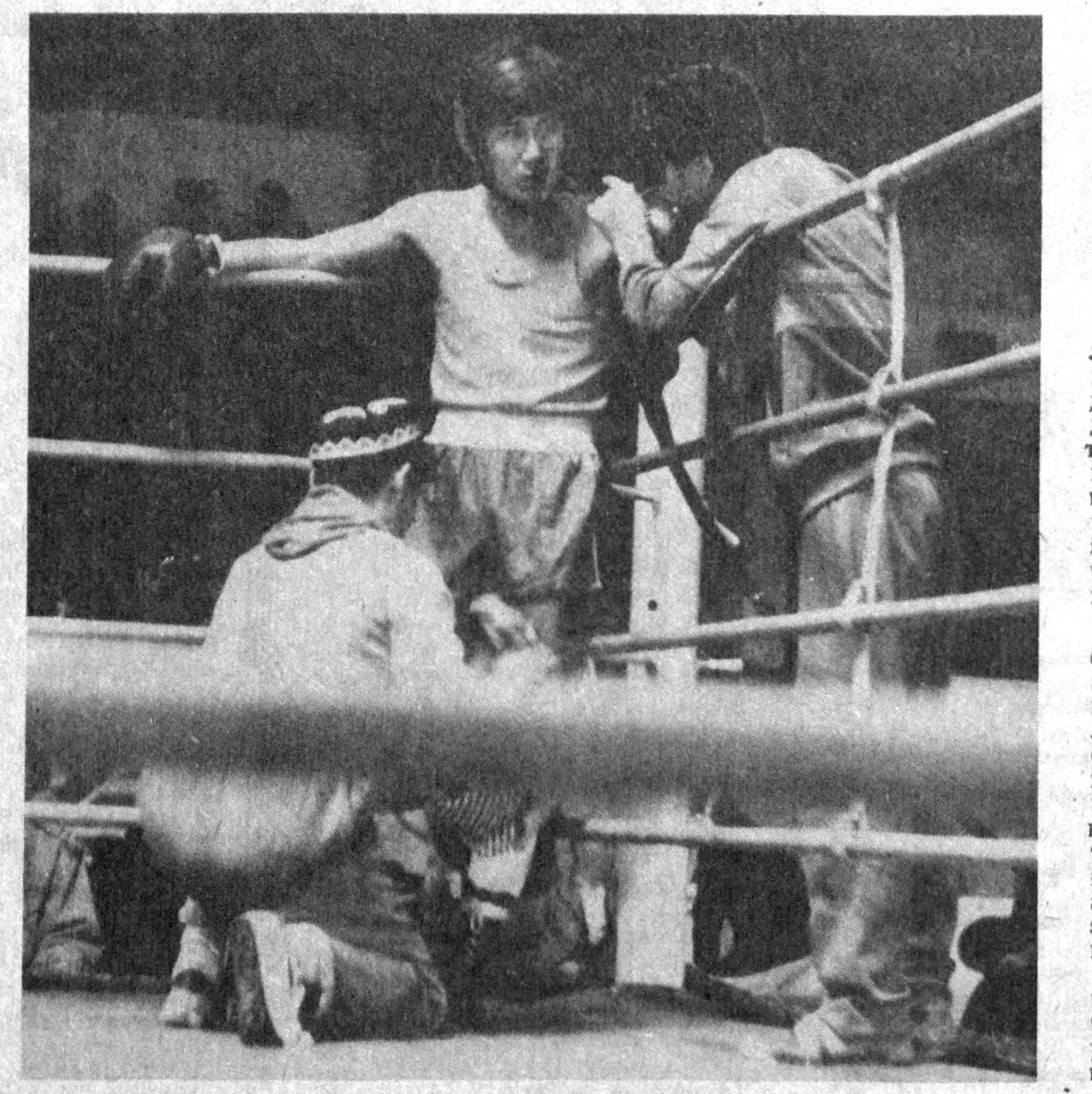

● СПОРТ

КУЧЛИЛАР САРАЛАНМОҚДА

● ТОШКЕНТДА ўсмирлар ўртасида ўтказилаётган халқаро турнир мухлисларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Мусобақада Муғулистон, Швеция, Румыния, Польша ва мамлакатнинг турли шаҳарларидан тўпланган 130 га яқин боксчи иштирок этмоқда. Ўзбекистон боксчилари икки жамоа бўлиб куч синашишмоқда.

Маълумки, бундай мусобақа Тбилиси шаҳрида анъанавий равишда ўтказилиб келинарди. Грузия Республикасининг мамлакат мусобақаларида қатнашмай қўйганлиги оқибатида бу галги халқаро турнирни ўтказиш учун Тошкент шаҳри танланди. Мусобақалар кўпгина ва мурасасиз баҳсларга айланмоқда. Мутахассислар эса иқтидорли боксчиларни кўздан кечиришмоқда.

Республикамиз спортчилари бўш келмасликка ҳаракат қилишяпти. Улар саралаш учрашувларидан муваффақиятли ўтиб, совринли ўринлардан бирига даъвогарлик қилиш учун зўр беришмоқда. Жумладан, 51 килограмм вазнли Қобул Шукуровнинг ғалабаси юртдошларини руҳлантириб юборди. Жумладан, Жамшид Хайитов 48 килограмм вазнли боксчилар сафида куч синашиб, курашни давом эттириш имкониятига эга бўлди. У россиялик Геннадий Соколовни ўйиндан чиқишга мажбур этди. Шунингдек, боксчилардан Андрей Пионт билан тошкентлик Рустам Раҳимов баҳси ҳам қизиқ жангга айланди. Андрейнинг қўли баланд келди. Н. Исмоилов, П. Черноморазовлар ҳам курашнинг навбатдаги босқичига йўлланма олишди.

Бугун ярим финал учрашувлари бўлади. Ҳал қилувчи баҳслар эса 14 декабрда ўтказилади.

Суратда: бокс бўйича халқаро мусобақадан лавҳа.

Сураткаш Даврон Аҳмад.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

Қимматбаҳо ва нодир буюмлар, радио, теле-видео-, кино ва фотоаппаратура, компьютерлар, электрон аппаратура, электрон асбоблар, чолғу асбоблари, кассеталар ва грампластинкалар, транспорт воситаларининг эҳтиёт қисмлари, ер участкасидаги қурилиш материаллари — борингиз,

ЎЗИНГИЗ УЧУН ҚИММАТЛИ БЎЛГАН БАРЧА МОЛ-МУЛКИНГИЗНИ

СУҒУРТА ҚИЛДИРИШИНГИЗНИ МАСЛАҲАТ БЕРАМИЗ!

Бу ишни махсус уй-рўзғор мулкини суғурта қилдириш шартномаси бўйича бажариш мумкин.

Давлат суғуртаси табиий офатлар, бахтсиз тасодифлар ва ўғирлик оқибатида нобуд бўлган ҳолларда етказилган зиённи тўлашга кафолат беради.

БУНДАЙ ШАРТНОМА МУДДАТИ — 1 ЙИЛ

Мазкур суғурта тури ҳақида батафсил маълумот олишни ҳоҳласангиз, Республика Давлат суғурта Бошқарувининг исталган инспекциясига мурожаат қилишингиз мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ СУҒУРТА БОШҚАРУВИ

«СОЮЗРЕКЛАМА» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ «САРБОН» ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

ҲУРМАТЛИ ҲАМКАСБЛАР!

Корхонангизнинг ташқи иқтисодий алоқаларини ташкил этиш билан боғлиқ муаммоларингиз борми? Агар бўлса, уларни тез ва сифатли ҳал этишда шу йилнинг 16—20

ДЕКАБРЬ КУНЛАРИ ЎТКАЗИЛАДИГАН, БУТУНИТТИФОҚ ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИНИНГ ТОШКЕНТ ФИЛИАЛИ ВА «ТАДЕЛС» — Чет мамлакатлар билан ташқи иқтисодий ҳамкорлик Тошкент уюшмаси ташкил этаётган

«ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТНИНГ АСОСЛАРИ» МУЗОФОТ СЕМИНАРИ ЁРДАМ БЕРАДИ

Корхоналарнинг раҳбарларини, барча даражадаги мутахассисларни семинарда иштирок этгани таклиф қиламиз.

Семинар дастуридан қуйидаги мавзулар ўрин олган:

— тижорат муомалаларини ташкил этиш ва унинг техникаси;

— қўшма корхоналарни (ҚК) ташкил этиш ва уларнинг фаолияти;

— тижорат музокаралари (стратегия ва тактика);

— ташқи иқисодий шартномаларни тайёрлаш ва расмийлаштириш;

— сармоя стратегияси;

— ким ошди савдоси, биржалар, олди-сотди, ёйма савдо ва савдо-саноат кўргазмалари;

— маркетинг;

— корхоналарнинг ташқи иқтисодий алоқалари вақтида банк муомалалари.

СЕМИНАРДА «ТАДЕЛС», «ТОШКЕНТ-КОТТОН» СОВЕТ-ИТАЛЬЯН ҚЎШМА КОРХОНАСИНИНГ, «ЎЗБЕКИСТОН» КОРПОРАЦИЯСИНИНГ ВА ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ БАНКНИНГ МУТАХАССИСЛАРИ, ХОРИЖИЙ КОРЧАЛОНЛАР ИШТИРОК ЭТИШАДИ.

Мабодо таклифимиз Сизни қизиқтириб қолган бўлса Бутуниттифоқ **ёнгил саноат институти Тошкент филиалининг Тошкент шаҳрида жойлашган Деҳқончилик-саноат банкининг Фрунзе ноҳия бўлимидаги** 400167806 ҳисоб счёти 000320603 га, хос рақами 172682406 га семинарнинг ҳар бир қатнашчиси учун 600 сўмдан пул ўтказишингизни сўраймиз.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Қатнашчилар 16 декабрдан кутиб олинади.

СИЗЛАРНИ МУЗОФОТ СЕМИНАРИДА КУТАМИЗ!

Маҳсулотларингизни ташқи бозорга олиб чиқиш ёки қўшма корхоналар тузишда ёрдам бериш учун корхонангиз фаолиятига доир илова қилинаётган тавсифномани тўлдириб, манзилгоҳимизга йўллашингизни ёки ўзингиз билан семинарга олиб келишингизни сўраймиз.

Манзилгоҳимиз: 700031, Тошкент шаҳри, Баранов кўчаси, 40-уй, Бутуниттифоқ енгил саноат институтининг Тошкент филиали, телефонлар: 56-03-16, 56-15-17, 56-35-26.

«ТАДЕЛС» — ЧЕТ МАМЛАКАТЛАР БИЛАН ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ТОШКЕНТ УЮШМАСИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ «САРБОН» ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

ЭРГАШ ЖУМАНБУЛБУЛ ЎҒЛИнинг борлиқ терма, тизма ҳамда достонларини тўлиқ ўқиб чиққанлар, чиқмаганлар бор. Айниқса, ҳозирги ёшларимиз. Ўқиб чиққан тақдирда ҳам у кишининг орзу-армонларини, кечмиш-кечирмишларини, оилавий жиҳатдан бахтли ё бахтсизлигини, нималарга етиб, нималарга ета олмаганликларини биламизми! «Эргаш Жуманбулбул ўғли эл кезади» номли тизмаларимда донг қозонган оқиннинг эл ичида юриб жафокаш, жабрдийда халқимизнинг кўнглида қат-қат бўлиб қатланиб ётган армонларини қийин бир йилларда куйлаганликларини қандай бўлса шундайлигича бирма-бир қаламга ола келганим, буларнинг айримлари эса рўзнома ва ойномаларда эълон қилинаётгани — менинг учун дунё топгандай қувончли бир ҳол.

МУАЛЛИФ.

● ХАЛҚ ИЖОДИ ИЛҲОМИ

БИРИ СИРДАРЁ БЎЛСА, УЛ БИРИ ЗАРАФШОНДИР!

(«ЭРГАШ ЖУМАНБУЛБУЛ ЎҒЛИ ЭЛ КЕЗАДИ» ТУРКУМИДАН).

Қаҳатчиликдан эл-улуснинг энка-тинкаси қуриб, индовни қаъбайи буғдой ўрнида, сулини сурмайи Сулаймон ўрнида кўриб, дастурхонларида қут-барака кўрақўрғонларидан тўрт тўлиқ тугул қўй-қўзининг қумалоғи кўриниш бермай қўйган йиллари Эргаш бобонинг йўли Булунғур даҳасига тушиб:

— Бахши халқининг кўнгли нозик, ўзи орқали бўлади. Унингсиз ҳам Фозил худо берган шоир. Истаса Сирдай, истаса Зарафшондай тўполон-тўс бўлиб оқишда тенги кам оқин. «Алпомиш»ни айтишда у билан ҳеч бир гўянда беллаша билмас. Қолаверса, ўз ҳамкасбининг қадрига жетмаган банданинг бандалиги нима-ю банди бўлган жилқининг гандалиги нима? Шундай жўлим тушиб қолганида бир жўқлаб кетмасам бўлмас, шундай қилмасам ўзимнинг ҳам кўнглим жойига тушиб-тўлмас, — деб отининг жиловини Фозил ота томонга қараб бурибди.

Нон авлиё бўлдиё, ош авлиё бўлдиё, дегандай Фозил ота йўқсилликдан тинка-мадори қуриб, хуноб-хит бўлганидан қўҳнорининг нимкоса сиқмасини уриб, кунчувоқда хаёл суриб ўтирган эканлар. Бир маҳал, мусофирга жой борми-а? деб ҳовлисига бир отлиқ тушиб, ҳе йўқ, бе йўқ кўлигини якка қозиққа боғлай берибди, Фозил ота нашанинг кайфи билан:

— Бемаҳал келган бу баччағар бекмидир, тентакмидир? Ўтириб эдим ғамсиз, ҳамсоям келди иштонсиз дегандай, йў жўлидан адашган жўқловчимидир, йў бўлмаса қайга бош урарини билмай журган совчимидир? Не бўлса ҳам такаллуф билан, хуш келибсиз, сафо келибсиз, деб олдига пешвоз чиқиб кутиб олай, арз-дод билан келган бўлса арзига қулоқ солай, — деб ўрнидан, ё пирим, деб туриб, елиб-югуриб меҳмоннинг олдига пешвоз чиқибди.

Қараса: Эргаш Жуманбулбул ўғли. Отаси тирилиб келган етим боладай шод бўлиб, ҳижил бўлиб ўтирган кўкайи куртак отиб, борлиқ ғам андуҳлари барбод бўлиб донги Доғистонга кетган довруғли достонавозни қучоқ очиб кутиб олибди. Кулбаи хоналарига кириб ҳол-аҳволдин, мол-эсондин, теварак-туздин, зонгдин-замондин, яхши-ёмондин сўрашиб бир-бирларининг дийдорларига тўйиб, уй соҳиби Эргаш бобонинг ўз оёғи билан келганини яхшиликка йўйиб бўлганларидан сўнг гал дастурхон ёзишга келибди. Мезбон сўяй деса қўрада қўй тугул қўзининг қумалоғи ҳам, товуқ, туволоқдин тортиб, ширроқи эчки-улоғи ҳам йўқ. Дастурхоннинг биринчи зеби-зийнати, файзи-барокати эса — нон. Энди шундай кунда қани ўша нон! Отанинг бойбичаси дастурхон ёзиб нон қўйиш тугил жонини поёндоз қилса арзигулик меҳмон қошида ер ёрилиб, ерга киргудай бўлиб, тириклай ўлса ўлгудай бўлиб саросимага тушиб қолибди. Ахири дастурхонга икки заранг косада қатиқ қўйибди. Мезбонларнинг бу ҳол-ҳолатини ич-ичидан сезиб, ҳозир бутун эл-улус чор-ночор бир тарзда яшаётганини кўнглидан ўтказиб ўтирган назаркарда чечан уй эгаларини бу оғир вазиятдан қутқазиш учун бир қут, бир бекут бўлиб турган замондин, яхши-ёмондин, урондин-сурондин, шаҳар-кентда, бутун мамлакатда юз бераётган қирғин қирондин сўз очиб, гапни улаб, соқол-мўйловини силаб, бева-бечораларга сабру қаноат тилаб, бекор ўтиргандин кўра бекор ишла, дегандай ўтган-кетган гаплардан гапириб ўтирибди. Эрғаш бобо:

— Ўзга эл пошшосининг тупроқ-тошингни, авлод-аждодларинг жатган хокипок жерларингни таптаб, бостириб келиб қилган марҳаматмурувватининг ортида маломатминан мусибат жотар эмиш. Ундан кўра ўз хон, ўз султонингни сўккани сўк оши, ургани ун оши эмиш. Ит тумшуғи теккан жерга сув ичгали шер келмас, деган гап гап-да.

Фозил ота:

— Николай пошшонинг Искабилиб, Касофаткин, Қоплон[1] деган қуллари қонли, жўллари қиронли искабтопар итлари қишлоқ-шаҳарларни тўпга тутиб бостириб келганларидан сўнг авул-аймоқларидин қут-барака кўтарилгандин кўтарилиб, ҳалол ошимиз ҳаромга айланди. Қулф кўрмаган дарвозаларга қулф тушиб, зулф нелигин билмаган эшик-даричаларга зулф тушди. Энди бу эл озгандин озиб, тўзгандин-тўзмаса эди. Ўзимники озмиди, туйнукдан тушди бир хўжа, деганлари шекилли бу иблисларни қайси шамол учириб келди экан ўзи?

— Фозил дейман?

— Лаббай, ҳазратим.

— Сўфининг уйидан чўчқанинг калласи чиқибди, — деган гапни эшитганмисан?

— Эшитганман.

— Ана ўша, сўфининг уйидан чўчқанинг калласи чиқибди, деган замонлар энди келди. Илгарилари тўнғиз тўқайда бўлгучи эди. Кўрасан энди бу оққулоқ қишлоғимизга, қўрамизга кириб келиб, тумшуғини тиқмаган жери қолмайди. Энди кунбакун ҳалолминан ҳаромнинг, уволминан савобнинг, гуноҳминан салоҳнинг фарқига бормай қоламиз.

— Ё алҳазар, ҳали олдимизда шундай қаро кунлар ҳам бор, денг.

— Ёв босган элни ғам босар, деб бекорга айтмаган ўтган машойиҳлар. Бўлмаса оғаминан ини, тоғаминан жиян, ота минан бола, уруғ минан аймоқ ўртасидан меҳру оқибат шунчалик кўтарилганини ким эшитиб, ким кўрган?

Туман ўзбекнинг туби бир. Шундай бўлганидан сўнг ёвга қарши бирлашиб, от суриш ўрнига бир-бирининг этбетини жеб жатқандан сўнг додингни қайси дадҳога айтасан?

Хон минан хоннинг, бек минан бекнинг, бўлис минан бўлиснинг жер талашиб, сув талашиб, жесир хотин талашиб жатқани-чи? Ўрис тўралари минан ўрис саркардалари эса бундан фойдаланиб мўримиздан бўйлаб жатир.

Фозил ота:

— Қимматчилик — қабоҳат. Қаҳатчилик — қирғин. Қурғоқчилик — қиёмат қойим. Сурғоқчилик — сурункали суриниш. Вабо — мазорот. Ўз туғдорингни бахти қайтиб, тахтдан қулаши — қалъа қўрғонингни нураши. Бу олти очофатнинг қай бири қай жерга дориса қолган беши ҳам бир-бирига эш бўлиб ўша манзилга жапирилиб келар эмиш. Иноқлик, иттифоқлик бўлмаган жойга жетиб борар эмиш. Тўзаман деган тўзга тозú туманбегилик қилар экан. Ўзамен деган элга эса ўзлик ўзи бейлик қилар экан, дегани шу.

Аввал таом, дегандай дастурхон ҳам ҳа деганден ёзилабермай, Фозил ота ўзини қўярга жой топаолмай, борабора гаплари ҳам сал қовушмагандай бўла бошлабди. Буни ич-ичидан сезиб ўтирган назаркарда суханвор:

Бемаҳал-бемаврид келиб буларни ҳам ҳижолатга қўядиган бўлдим-ов, энди ўртадаги ноқулайликни орадан борича, йўқ ҳолича, битта кўтармасам бўлмас-ов, бор борича, йўқ ҳолича битта сассиқ қорин қаерда тўймас,

дея ўйлаб ярим ҳазил, ярим чин дебди:

— Бу замон қандай замон:
Қўйгай қатиқни нонсиз?

Фозил ота ҳам ўйлаб-нетиб ўтирмай жавоб берибди:

— Арпа пишганда келингиз,
Тўғраб берай армонсиз.

Ички касалнинг сиртқа тепгани беморнинг касалликни енгани, дегандай, Эргаш бобонинг ўртадаги ғуборликни бир байт билан мутойибага йўйиб юборганидан Фозил отанинг ҳам чиройи очилиб, кўнгли жойига тушиб, ўзини ростлаб, ўчоқ бошида не қиларини билмай ўралашиб юрган бойбиччасини чақириб-чорлаб ўтирмасдан ўзи таҳмондаги ҳали оҳори тўкилмаган лўлаболиш, кўрпачалардан тўшаб-дурустлаб, бир парвона бўлганидин ўн парвона бўлиб, ўз даврида дарёи азим деб ном олган меҳмоннинг кўнглини туз билан ололмаса ҳам, бўз билан ё сўз билан олишга тутинишга тушибди.

Шу орада уй бикачи қўниқўшниларникига чиқиб бир қадоқча ун топиб келиб лачира (ҳам нон, ҳам овқат ўрнини осиш учун) тайёрлашга ҳозирлик кўра бошлабди.

Биласиз, Эргаш бобо уломо, сипо, кам гапириб, кам куладиган; Фозил ота эса чапани табиатли, барчабоп, каттазангликни билмайдиган, борга ҳавас қилиб, йўқдан кулмайдиган киши бўлганлар.

Бояги бадиҳадан сўнг гаплари гапларига, байтлари байтларига уланиб кетибди. Икки дарё қўшилиб, қалққандин қалқиб, сўз билан сознинг сеҳридан нор туядай маст бўлиб, кўнгиллари пайваст бўлиб, тоғ билан тоғ бирлашса Сулаймон пайғамбарни арши аълода кўр, деганлари рост бўлиб, нашанинг кайфи билан Фозил ота жунбушга келиб, меҳмон туриб ўзи байт айтмоқликни беодобчиликка йўйиб, дебди:

— Ўқиган ўғил отадан улуғ, дебдилар. Сиз ҳам бош жиҳатдин, ҳам жаш жиҳатдин биздан устиворсиз. Қулингиз эса оми бир одам. Сиз турган ерда бизнинг меҳробга чиқишимиз — гуноҳи азим.

Шундай қилиб, айтишувни Қўрғон мактабининг мударриси бошлаб берибди. Фозил ота ҳам бўш келмабди:

— Нон топилар, ош топилар, эл бўлмаса хирмонсиз,
Хирмонга ҳам қирон келса — унда басти камонсиз.

— Нонсиз яшаш мушкул ҳолдир, яшаш мумкин султонсиз,
Султон аҳли ўзин осгай муштак, ушр, ўлпонсиз.

— Яшай билмас бу жонажон зурёдимиз меҳмонсиз
Ер-кўк забун бўлганидай Шамсу Қамар, Чўлпонсиз.

Токайгача бўлгай, бўм-бўш кандик, ўралар донсиз,
Ризқимизга итлар[1] шерик — бўлмасайдик имонсиз.

— Бу эл нонсиз бўлса бўлсин, лек бўлмасин субҳонсиз,
Бу кунлар ҳам ўтар-кетар бўлмаса бас урфонсиз.

— Пошшо иши фармон бирла, борлиқ бийлар армонсиз,
Ҳеч кўрмадим меҳнат аҳлин ғам чекмаган замонсиз.

— Бу кунлар ҳам ғаниматдур, келгусимиз имконсиз,
Қолмасайдик ўз юртимиз туриб манзил, маконсиз.

— Элу юртда ювиқсизнинг сон-саноғи мезонсиз,
Бу каслардин қутилмасмиз ғалаёнсиз, туғёнсиз.

— Ўзи маъдан ичиданмиз, лек яшармиз маъдансиз,
Эл бошида турган беклар ёв олдида забонсиз.

— Сайёд сайёд саналгайми магар бўлса саноқсиз,
Биз Туркистон тугаб бўлгай бир-бир арксиз, аконсиз.

— Ўзбек ўзлигин тополмас ҳеч қачон ғалаёнсиз,
Қалъа қўрғонлари нураб бўлгай қўшин, посбонсиз.

— Тўқсон икки бовли ўзбек қолгай имдод, имконсиз,
Бир ёқадин бош чиқармас экан — соҳибқиронсиз.

Тўра СУЛАЙМОН.

1. Скоболев, Курогаткин, Кауфман.

1. Босқинчилар.

ЗОБИТЛАР МУАММОСИ— УЧРАШУВ МАВЗУИ

Тошкентда Туркистон ҳарбий округи маданият саройида округ харбийлари ва байналмилалчи жангчилар нинг конференцияси бўлди.

Конференцияда Ўрта Осиё республикалари ҳарбий қисмлари зобитлари ва байналмилалчи жангчилардан 157 делегат иштирок этди.

— Зобитларнинг бу ерга йиғилишидан мақсад қўмондонлик қошида округ бўйича ҳарбийдан истеъфога чиққан жамоатчилик ва жойлардаги мутасадди идоралар билан бевосита иш олиб борувчи алоҳида уюшма тузишдир. Маълумки, бугунги иқтисодий танглик биз ҳарбийларни ҳам четлаб ўтмаяпти. Кўпчилик ҳарбий хизматчилар уй-жой ва бошқа социал-маиший шароитларга эга эмас. Захирага бўшатилган зобитлар ва байналмилал жангчилар аҳволидан деярли хабар олинмайди. Ҳарбий хизматчиларнинг кам таъминланган, оилавий шароити ёмон, ёки ҳарбий хизматни ўташ чоғида ногирон бўлиб қолганларга ҳар томонлама моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш, ҳарбий хизматга чақирилувчи ёшларни оилавий шароитини ҳисобга олган ҳолда чақирув муддатини узайтириш каби муҳим ишлар уюшма томонидан ҳал этилади, — деди, Тошкент шаҳар Ленин райони ҳарбий комиссарлиги 3-бўлим бошлиғи, подполковник Ҳусан Зуфаров.

Конференцияда сўзга чиққан Туркистон Ҳарбий округи қўмондони, генерал-лейтенант Г. Кондратьев Армияда тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, маҳаллий миллат вакилларидан хизматга чақирилганларнинг соғ-саломат ўз уйларига етиб боришларига тўла кафолат бериш ва армиянинг бошқа соҳалари ҳақида гапирди. Шунингдек, қўмондон бугунги иқтисодий танглikка қарамасдан Республика раҳбарияти ҳарбийларга моддий ва маънавий жиҳатдан ёрдам бераётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Конференция қатнашчилари 29 декабрь куни Ўзбекистон Президентлигига номзод И. А. Каримов учун овоз беражакларини алоҳида таъкидлашди.

Р. АКБАРАЛИЕВ.

БОБУР БОҒИ

● Каттақўрғон шаҳар маданият ва истироҳат боғининг қадимий шуҳратини тиклаш учун ташкилий ва тадбирий ишлар амалга оширилмоқда.

Боғни кенгайтириш, кўкаламзорлаштириш режалари тузилган. Чойхона, тамаддихона ва беш юз ўринли томошагоҳ қурилиши жадаллик билан олиб борилмоқда. Маълумки, бу боғ Иттифоқ ва жумҳурият миқёсидаги кўрик-танловларда бир неча бор совринли ўринларни эгаллаган. Яқинда шаҳар аҳолисидан тушган таклиф-истакларга мувофиқ боғнинг номи ўзгартирилди. А. Пушкин номи билан аталиб келган истироҳат боғига Заҳириддин Бобур номи берилди.

А. ҲОШИМОВ.

Ўзбекистон Жумҳурият Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги аҳолига маиший хизмат кўрсатиш Жумҳурият давлат-кооператив маркази жамоаси Ўзбекистон маҳаллий саноат, уй-жой, коммунал хўжалик, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг раиси О. Сафоевга отаси

Шукур САФОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Механика ва зилзилага бардошлик иншоотлар илмгоҳи жамоаси илмгоҳ илмий котиби А. Қаюмовга отаси

Абдуқаюм КАРИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Савдо вазирлиги жамоаси савдо вазири муовини А. С. Жалоловга акаси

Амриддин Жалолович ЖАЛОЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Кибернетика илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Т. Бўриевга отаси

Бўрибой ДУСТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ҳамза номидаги Санъатшунослик илмгоҳи жамоаси илмий ходим Р. С. Абдуллаевга онаси

Рўзи АБДУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат олий билимгоҳи ректорати, касаба уюшмаси, иқтисодчи-муҳандис куллиёти жамоаси енгил саноат иқтисодиёти кафедрасининг профессори М. М. Маъруповга онаси

Тожихон НАБИХОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари) Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб,) М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, 32-53-20; партия турмуши, советлар ҳаёти, назария ва мафкура — 33-34-69, 33-38-95, 32-53-97, 32-57-19, 32-54-18; саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; деҳқончилик саноати — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-70; иқтисодиёт ва ҳаёт — 33-12-16, 32-57-20; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт, санъат, тил ва публицистика — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-36, 32-55-16; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 33-14-24, 32-55-17; аҳлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.

ЎЗМУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

«Ўзбекистон овози» («Голос Узбекистана») —общественно-политическая газета Народно демократической партии Узбекистана.

● Ҳилига 256 марта чиқади.

Нашр кўрсаткичи 64583.

Буюртма № 6481

№ 241.

Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди—22.00 Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.